

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANCÍ

Komparace osobní důchodové daně České republiky a Řecka
Comparison of Personal Income Tax of the Czech Republic and Greece

Student:	Sára Huynhová
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Karolina Lisztwanová, Ph.D.

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra financí

Zadání bakalářské práce

Student: **Sára Huynhová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R010 Finance
Téma: Komparace osobní důchodové daně České republiky a Řecka
Comparison of Personal Income Tax of the Czech Republic and Greece
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika osobní důchodové daně
 3. Legislativní vymezení osobní důchodové daně ve vybraných zemích
 4. Komparace daňového zatížení zvolených subjektů
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 276 s. ISBN 978-80-7478-841-3.
MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2017*. 27. vyd. Praha: Grada, 2017. 288 s. ISBN 978-80-271-0493-2.
ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 6. vyd. Praha: Linde, 2013. 392 s. ISBN 978-80-7201-925-0.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Karolina Lisztwanová, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 11.05.2018

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 9.5.2018

.....
Sára Huynhová

Děkuji Ing. Karolině Lisztwanové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a věcné připomínky při tvorbě mé bakalářské práce.

Obsah

1	Úvod	5
2	Charakteristika osobní důchodové daně	6
2.1	Definice daně	6
2.1.1	Funkce daní	6
2.1.2	Třídění daní	7
2.2	Teorie osobní důchodové daně	8
2.2.1	Historický vývoj	8
2.2.2	Zdanitelný důchod	9
2.2.2.1	Úprava zdanitelného důchodu	10
2.2.3	Sazba daně	10
2.3	Daňové zatížení	11
2.4	Sociální zabezpečení	12
2.5	Zdravotní pojištění	14
3	Legislativní vymezení osobní důchodové daně ve vybraných zemích	16
3.1	Česká republika	16
3.1.1	Daňová kvóta	16
3.1.2	Poplatník	18
3.1.3	Předmět daně	18
3.1.4	Osvobození od daně	19
3.1.5	Nezdanitelné části základu daně	19
3.1.6	Odčitatelné položky	20
3.1.7	Základ daně	20
3.1.8	Slevy na dani	22
3.1.9	Sazba daně	23
3.1.10	Solidární daň	23
3.1.11	Zdaňovací období a daňové přiznání	24
3.1.12	Odvody sociálního pojištění	24
3.2	Řecko	25
3.2.1	Základní informace země	25
3.2.2	Daňová kvóta	26
3.2.3	Poplatník	27
3.2.4	Předmět daně	27
3.2.5	Zdanitelný příjem	28
3.2.6	Nezdanitelný základ	28
3.2.7	Prokazování výdajů za pořízení zboží a služeb	29
3.2.8	Daňové úlevy a dodatečný daňový odpočet	30
3.2.9	Sazba daně	31
3.2.10	Solidární příspěvek	31
3.2.11	Daň z luxusu	33
3.2.12	Společné zdanění manželů	33
3.2.13	Sociální zabezpečení	33
4	Komparace daňového zatížení zvolených subjektů	35
4.1	Vstupní předpoklady pro výpočet daňové povinnosti	35
4.2	Porovnání daňového zatížení vybraných typů poplatníků v České republice	40
4.2.1	Porovnání daňového zatížení všech typů poplatníků v ČR v roce 2013	44

4.2.2	Porovnání daňového zatížení všech typů poplatníků v ČR v roce 2017	45
4.3	Porovnání daňového zatížení vybraných typů poplatníků v Řecku	46
4.3.1	Porovnání daňového zatížení všech typů poplatníků v Řecku v roce 2013	50
4.3.2	Porovnání daňového zatížení všech typů poplatníků v Řecku v roce 2017	52
4.4	Komparace daňového zatížení v České republice a Řecku.....	53
4.5	Shrnutí výsledků komparace daňového zatížení pro modelové poplatníky	57
5	Závěr	60
	Seznam použité literatury	62
	Seznam zkratk.....	65
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

V minulosti jedna významná osobnost prohlásila: „Až při vyplnění přiznání o dani z příjmu přijdeme na to, kolik peněz bychom ušetřili, kdybychom neměli žádné peníze“. S tímto citátem by souhlasil ne jeden z nás, jelikož se tato daň dotýká každého pracujícího jedince. Osobní důchodová daň patří mezi nejméně oblíbené daně, protože je každý měsíc odečtena z celkové mzdy. Ačkoli s tímto výdajem nesouhlasí každý poplatník, je nutné si uvědomit, jak je pro státní rozpočet daň z příjmu důležitá.

Cílem této bakalářské práce je stanovit a srovnat daňové zatížení vybraných fiktivních poplatníků v České republice a Řecku v letech 2013-2017 dle platné legislativy pomocí vybraných ukazatelů.

Bakalářská práce bude včetně úvodu a závěru rozdělena do pěti kapitol. První kapitola se bude zabývat charakteristikou osobní důchodové daně v teoretickém pojetí. Bude zde definován pojem daň a její funkce. Následovat bude poohlédnutí se zpět do historie, kdy byla tato daň zavedena a popis jejího vývoje. Nastíněn bude výpočet ukazatele daňového zatížení, který bude v dalších částech práce využíván. Pozornost bude také věnována zdravotnímu pojištění a příspěvkům na sociální zabezpečení, které rovněž zatěžují celkové příjmy poplatníka.

Druhá kapitola bude zahrnovat legislativní vymezení osobní důchodové daně v České republice a Řecku. Budou zde vidět velké rozdíly v systému zdanění ve vybraných zemích. Na jedné straně ekonomicky silná Česká republika se svým stabilním, ale ne jednoduchým daňovým systémem, malými změnami v legislativě zdanění a nízkou mírou nezaměstnaností. Zatímco na straně druhé zadlužené Řecko s nestabilním a složitým daňovým systémem, který každý rok prochází reformami a s mírou nezaměstnanosti vysoce nad průměrem eurozóny.

V závěrečné praktické části bude aplikována teorie z předešlé kapitoly a na jejím základě bude vypočítáno daňové zatížení modelových poplatníků. Nejprve bude provedena komparace daňového zatížení v rámci vybraných zemí třech typů modelových poplatníků: bezdětný, s jedním vyživovaným dítětem a se dvěma dětmi. Použity budou modifikace průměrné mzdy a minimální mzda pro lepší stanovení životní situace poplatníka. Následovat bude analýza výsledků a komparace daňového zatížení mezi vybranými státy.

2 Charakteristika osobní důchodové daně

Tato část práce se zabývá obecnou definicí daně, která je doplněna důležitými funkcemi daně. Další část je věnována třídění daní, kde je rozdělení daně dle vazby na důchod poplatníka na přímé a nepřímé, podle objektu zdanění, podle adresnosti či stupně progresu. Následuje pasáž, ve které je rozebrána osobní důchodová daň se zaměřením na její teoretické pojetí, historický vývoj a také na vymezení zdanitelného důchodu a jeho výpočet. Zaměříme se také na dělení sazeb daně a vymezíme si ukazatele daňového zatížení pro mezinárodní komparaci. Poslední část je věnována problematice příspěvků sociálního pojištění hrazené poplatníkem.

2.1 Definice daně

Kubátová (2015) ve své knize tvrdí, že daň je definována jako povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová, což znamená, že výnos z daní není určen na konkrétní účel. Daň je také svou podstatou platbou neekvivalentní. Daňový subjekt za zaplacenou daň nedostane žádný konkrétní ekvivalent. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech (např. každoroční placení daně z příjmů) nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností (např. při každém převodu nemovitostí).

2.1.1 Funkce daní

Daně se stávají důležitým nástrojem ekonomické politiky státu, požaduje se od nich mnohem víc než jen naplnit veřejné rozpočty. Moderní daně plní nebo mohou plnit celou řadu ekonomických funkcí veřejného sektoru. Vančurová a Láchová (2016) uvádí, že mezi nejdůležitější funkce patří fiskální funkce. Cílem této funkce je zajistit plynulé financování státního rozpočtu pomocí daňových příjmů. Vždy musí být splněna fiskální funkce, i přesto, že od daní požadujeme mnohem více.

Další funkce je funkce alokační, která řeší problematiku investování, resp. umístování vládních výdajů a optimálního rozdělení mezi veřejnou a soukromou spotřebou. Tato funkce se uplatňuje zpravidla tehdy, když trh projevuje neefektivnost v alokaci zdrojů z titulu tržního selhání. Příčiny tržního selhání je možno spatřovat v existenci veřejných statků, statků pod ochranou, externalit či nedokonalé konkurence. Cílem této funkce je zabezpečit dostatek zdrojů k úhradě veřejných výdajů.

Redistribuční funkce vychází z toho, že rozdělení důchodů ve společnosti pomocí tržních mechanismů může být neakceptovatelné pro společnost. Pomocí daní stát zmírňuje tyto

rozdíly v důchodech tím, že prostřednictvím transferů zvyšuje příjmy chudším, které vybral od bohatšího obyvatelstva.

Poslední z funkcí je stabilizační funkce, prostřednictvím které mohou daně přispívat ke zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice v zájmu zajištění cílů hospodářské politiky. Za nejdůležitější cíle považujeme dostatečnou zaměstnanost a stabilní cenovou hladinu.

Daně jsou považovány za jeden z nejdůležitějších příjmů veřejných rozpočtů. V České republice jejich podíl na celkových příjmech vyjadřuje více než 90 % dle Ministerstva financí ČR.

2.1.2 Třídění daní

Daně je možno klasifikovat z různých hledisek. Jedním z nejzákladnějších členění daní je dělení podle vazby na důchod poplatníka na přímé a nepřímé.

Přímé daně jsou charakteristické tím, že jsou bezprostředně vyměřeny poplatníkovi na základě jeho příjmu či majetku. Poplatník je hradí ze svého důchodu a nelze je přenést na jiný ekonomický subjekt. Plátce těchto daní je zároveň poplatníkem. Přímé daně se dělí na daně důchodové a majetkové. Patří zde také daň z hlavy, která je historicky nejstarší daň. Jejím typickým znakem je fakt, že je pro všechny poplatníky stejná, bez ohledu na jejich příjmy.

Opakem přímých daní jsou daně nepřímé. U nepřímých daní se předpokládá, že subjekt, který daň odvádí finančnímu úřadu ji neplatí ze svého důchodu, ale přenáší ji na jiný subjekt. Daň je tedy přenesena prostřednictvím zvýšení ceny, kterou platí poplatník při své spotřebě. Mezi nepřímé daně řadíme daň ze spotřeby, daň z přidané hodnoty a také cla.

U přímých daní může být plátce a poplatník jedním subjektem, kdežto u nepřímých daní to jsou dva subjekty. U poplatníka je jeho důchod či spotřeba zatížena daní, kdežto plátce je povinen daň odvést státu.

Další praktické třídění rozlišuje daně podle objektu, na nějž jsou uloženy. Hlavními jsou daně: z důchodů (příjmů), ze spotřeby a z majetku.

Daně také můžeme třídit podle adresnosti, nebo-li podle vztahu k platební schopnosti poplatníka, buď na osobní, nebo *in rem* (latinsky „na věc“). Daně osobní se vážou ke konkrétnímu poplatníkovi, jsou tedy adresné a berou v úvahu platební schopnost (osobní důchodová daň). Opakem jsou daně *in rem*, které neberou v úvahu platební schopnost

poplatníka. Jsou jimi např. spotřební daně, daň z přidané hodnoty, daň příjmů právnických osob atd.

Mezi další důležité členění daní patří třídění daní podle stupně progresu. Toto členění je zvláště důležité proto, abychom mohli určit, zda větší daň platí bohatí, nebo chudí.

Mezi další důležité členění daní patří třídění daní podle stupně progresu. Šíroký (2016) ve své knize rozlišuje daně na progresivní, kdy s růstem příjmu poplatníka roste míra jeho zdanění, tím pádem při vyšším důchodu odvádí vyšší daň. Další z daní jsou daně proporcionální, kdy s růstem důchodu poplatníka se míra jeho zdanění nemění a mezní daňová sazba je rovná průměrné daňové sazbě. Poslední z daní jsou daně regresivní, kdy průměrná daňová zátěž klesá s růstem důchodu poplatníka.

2.2 Teorie osobní důchodové daně

Jak tvrdí Šíroký (2015, s. 57) „osobní důchodová daň je bezpochyby nejznámější daní daňového systému“. Daňovou základnou pro výpočet této daně, jak už z jejího názvu vyplývá, je důchod poplatníka.

2.2.1 Historický vývoj

Kubátová (2015, s. 163) ve své knize uvedla, že: „osobní důchodová daň je, historicky vzato, poměrně mladá. Poprvé byla zavedena roku 1799 ve Velké Británii k financování válek proti Napoleonovi. Nejprve šlo o zdanění zisku (na úrovni osob) a v roce 1803 pak byla daň rozšířena na všechny příjmy“. Tato daň se však v ostatních vyspělých zemích objevila až koncem 19. a začátkem 20. století.

Osobní důchodová daň zaznamenala ve své historii výkyvy v daňových sazbách. V období mezi světovými válkami a zejména po druhé světové válce docházelo ke změnám daňových sazeb. Zatímco při vzniku osobní důchodové daně byly sazby nižší a týkaly se pouze vysokých důchodů, tak po druhé světové válce se sazby neustále zvyšovaly, jelikož státy potřebovaly pro obnovu svého hospodářství velké množství finančních prostředků. V období po II. světové válce byly nejvyšší mezní progresivní sazby až 90 % (např. v USA a severní Evropě).

Pro osmdesátá léta je naopak charakteristické snižování daňového břemene a mezních sazeb daně. Mezní sazbou daně rozumíme sazbu, která se uplatňuje ze základu daně v nejvyšším zdaňovacím pásmu, tzn. nejvyšší možnou sazbu příslušné daně. Šíroký (2015)

zmínil, že jedinou vyspělou evropskou zemí, která nesnížila své sazby, bylo Švýcarsko, jelikož mělo v té době nejvyšší mezní sazbu relativně nízkou. V důsledku daňových reforem se do popředí začínají dostávat nepřímé daně, jejichž podíl na celkových výnosech daně postupně rostl. Zároveň bylo usilováno o zrušení dosavadních daňových úlev, výjimek ze zdanění a některých odčitatelných položek od základu daně, které mělo vést ke zjednodušení celého daňového systému.

Po daňové reformě byla 1. 1. 1993 v České republice zavedena daň z příjmu fyzických osob, která je ustanovena v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

2.2.2 Zdanitelný důchod

Předmět osobní důchodové daně můžeme definovat jako celkový příjem poplatníka za zdaňovací období. Spravedlivé zdanění spočívá v tom, aby všichni poplatníci, bez ohledu na to, z jakých zdrojů jim plyne důchod, byli zdaněni stejně. V širším pojetí je možno definovat důchod jako přírůstek schopnosti uspokojovat vlastní potřeby za určité období, který se skládá z přírůstku bohatství a ze spotřeby za toto období. Problémem je, že v tomto pojetí jsou zahrnuty i jiné než peněžní formy důchodu, jelikož i tyto formy mají schopnost uspokojovat poplatníkovy potřeby.

Komplexní pojetí zdanitelného důchodu by tedy mělo obsahovat tyto složky: První z nich jsou peněžní důchody. Pokud se dva poplatníci, kteří mají stejný důchod, neboli stejný přírůstek schopnosti uspokojit své potřeby rozhodnou pro důchody v jiné formě, nebude dosaženo horizontální spravedlnosti. Daňové systémy v různých zemích abstrahují od nepeněžních důchodů, které vylučují z daňové základny. Další z nich jsou nepeněžní důchody (naturální, získané např. směnou). Důchody v naturáliích se ve většině případech nezdaňují, nebo jsou osvobozeny do určité výše. Hlavním důvodem je to, že je těžké je oceňovat. „Tyto důchody zpravidla nedosahují velké výše, ačkoli různé naturální příjmy zaměstnanců by pravděpodobně vyrostly do neúnosných rozměrů, kdyby tomu daňový zákon nebránil explicitně vyjádřenými omezeními v jejich bezplatném poskytování“ Kubátová (2015, s. 170). Z tohoto důvodu se např. omezují náhrady výdajů za pracovní cesty, používání služebních bytů apod. Třetí složkou jsou imputované důchody neboli imputovaná renta, která představuje např. práce v domácnosti, výrobu pro vlastní potřebu. Mezi nejčastější imputované důchody patří imputovaná renta (nájemné), která vzniká tím, že je dům obýván jeho vlastníky. Pokud je dům pronajímán, vlastníkově z pronájmu plyne nájemné, které podléhá dani z příjmu. V případě, že vlastník v domě bydlí, realizuje spotřebu, která představuje jeho důchod a měla by se také

zdanit. V tomto případě není zachována daňová spravedlnost. Některé státy tuto rentu zahrnují do daňových základů. Poslední z nich jsou nerealizované důchody (kapitálové výnosy). Nerealizované kapitálové výnosy spočívají v tom, že poplatník drží kapitál a jeho cena roste např. v podobě cenných papírů nebo v hmotné podobě (třeba vzácný obraz, starožitnosti). Tyto nerealizované důchody představují růst bohatství poplatníka, a proto by rovněž měly být zahrnuty do jeho základu daně, i když tomu tak není.

„Hlavní výnosy osobní důchodové daně plynou z pracovních důchodů, (které tvoří asi 75 % všech zdanitelných příjmů), důchodů z podnikání, nájemného, veřejné penze a kapitálových výnosů realizovaných“ Kubátová (2015, s. 171).

2.2.2.1 Úprava zdanitelného důchodu

Základnou osobní důchodové daně je celkový zdanitelný důchod snížený o odčitatelné položky, resp. nezdanitelné části základu daně.

Kubátová (2015) ve své knize rozděluje daňové úlevy na standardní a nestandardní. Mezi nejčastější standardní úlevy patří: základní sleva na poplatníka, odečtení skutečných nebo paušálních nákladů na dosažení důchodu, úlevy u pracovních důchodů, úlevy na manželku (manžela) bez vlastních příjmů nebo úlevy na rodinný stav, odčitatelné položky nebo jiné úlevy na vyživované děti, úlevy na invaliditu, odečitatelné příspěvky na sociální pojištění, úlevy pro staré lidi, úlevy na hospodyně a pečovatelky o děti a úlevy na závislé osoby.

Nestandardní úlevy jsou zejména: odečitatelnost úroků placených z určitých druhů úvěrů, příspěvky na penze, úlevy při výplatách pojistného na dožití, úlevy na lékařské výdaje, úlevy při poskytování příspěvků na charitativní účely, úlevy na investice, úlevy na pořízení bydlení, úlevy na provádění výzkumu, úlevy na studium poplatníka nebo jeho dětí a úlevy na pracovní důchody.

V některých zemích dále existují zvláštní úlevy pro malé podnikatele, nebo určité druhy podnikání.

2.2.3 Sazba daně

Sazba daně je algoritmus, prostřednictvím kterého ze základu daně sníženého od odpočitatelné položky stanovíme velikost daně. Daňové sazby můžeme dělit podle dvou kritérií, pomocí kterých nám společně vymezují typ sazby.

Sazby daně dle druhu předmětu daně nebo poplatníka dále dělíme na jednotnou a diferencovanou sazbu daně. Jednotná sazba daně je stejná pro všechny typy a druhy předmětu daně, bez závislosti na jeho kvalitě. Jednotnou sazbu daně má pouze daň z převodu nemovitostí. Naopak diferencovaná sazba daně se liší dle druhu předmětu daně, resp. jeho kvality. Sazba této daně může být také stanovena podle daňového subjektu.

Druhou skupinu tvoří sazby podle typu základu daně. Dělíme je na pevné a relativní. Pevná sazba daně je vztažena k objemové jednotce základu daně, a to v případě, že je základ daně v objemových jednotkách vyjádřen. Jelikož daň musí být stanovena v peněžních jednotkách, ve kterých je také splatná, musí být v peněžních jednotkách vyjádřen buď základ daně (v tomto případě se pak používá pevná sazba daně vyjádřena v Kč) nebo její sazba (používá se relativní sazba daně, obvykle v procentech základu daně). Relativní sazba daně se užívá tam, kde má základ daně hodnotový charakter. Udává určitý podíl ze základu daně. Mezi relativní sazby patří proporcionální, progresivní a regresivní sazby daně. Proporcionální sazba daně je taková sazba, kdy každý mezní přírůstek základu daně je zdaňován stejným způsobem, tzn., že daňový výnos roste proporcionálně s růstem základu daně. Regresivní sazba s rostoucím daňovým základem procentuální sazba klesá. Efekt je přesně opačný než u progresivní sazby daně, tzn. čím více je daňový subjekt úspěšnější, tím nižší má daňovou zátěž. Relativní sazba daně je obvyklá u běžných daní. V případě progresivní sazby daň s růstem základu daně roste relativně rychleji než základ daně. V praxi se nejčastěji používají tzv. pásmové sazby, kdy se základ daně rozdělí do několika pásem podle jeho velikosti a pro každé pásmo se stanoví jiná úroveň sazby. V případě klouzavé progresse se určí mez, nad níž je vždy pouze část základu překračující tuto mez zdaněna vyšší sazbou. V případě stupňovité progresse vyšší sazbě podléhá celý důchod, pokud je mez překročena. V praxi to znamená, že z vyššího základu může poplatník po zdanění obdržet nižší důchod než z nižšího základu, resp. mezní čistý důchod může být i záporný.

2.3 Daňové zatížení

Daňové břemeno, které uvaluje stát na všechny poplatníky, nejčastěji vyjadřujeme ve formě daňového zatížení. K určení daňového zatížení se používají dva ukazatele, které rozlišujeme podle hledisek, pomocí kterých na něj nahlížíme. První z nich je mikroekonomické hledisko, které vyjadřuje následující funkční vztah (2.1)

$$\text{Daňové zatížení (v \%)} = \frac{\text{daňová povinnost}}{\text{hrubá mzda}} \cdot 100 \quad (2.1)$$

Daňové zatížení v čase a prostoru je možno srovnávat pomocí makroekonomického ukazatele, který je nazýván daňová kvóta. Daňová kvóta vyjadřuje podíl celkových příjmů veřejného rozpočtu a hrubého domácího produktu v běžných cenách. Tuto závislost je možné vyjádřit ze vztahu (2.2)

$$\text{Daňová kvóta (v \%)} = \frac{\text{celkové příjmy veřejných rozpočtů}}{\text{hrubý domácí produkt}} \cdot 100 \quad (2.2)$$

Ve své knize Široký (2015) zmiňuje, že kromě souhrnného ukazatele daňové kvóty, existují také dílčí daňové kvóty, které ukazují na daňový mix v příslušné zemi (poměr přímých a nepřímých daní). Tyto dílčí daňové kvóty vycházejí z klasifikace daní dle metodiky OECD. Nejčastěji se používá dílčí daňová kvóta přímých daní celkem tj. podíl daní z důchodů, zisků a kapitálových výnosů na HDP, v členění na osobní důchodové daně a korporátní daně, dílčí daňová kvóta příspěvků na sociální pojištění a dílčí daňová kvóta nepřímých daní.

Daňová kvóta se dělí na jednoduchou a složenou, podle rozsahu celkových daňových výnosů. V případě jednoduché daňové kvóty abstrahujeme od pojistného, kdežto složená daňová kvóta zahrnuje daně včetně cla a povinné příspěvky na sociální a veřejné zdravotní pojištění.

Široký (2015) uvádí, že jako popularizační ukazatel daňového zatížení je možné rovněž zmínit tzv. den ekonomické svobody. Tímto dnem se rozumí datum v roce, kdy obyvatelé obrazně přestávají pracovat na stát a začínají pracovat pro sebe. Situace, kdy poplatníci přestávají pracovat na stát je v případě 100 % zdanění. Opačný případ nastává v případě nulového zdanění, kdy začínají pracovat pro sebe.

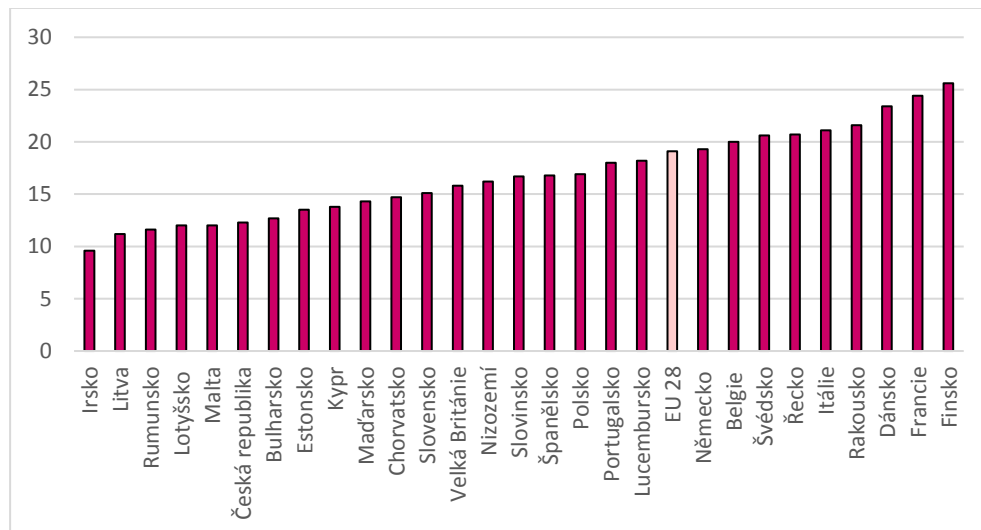
2.4 Sociální zabezpečení

Systém sociálního zabezpečení je nedílnou součástí sociální politiky státu. Snaží se zajistit sociální stabilitu a je zaměřen na eliminaci negativních dopadů určitých mimořádně tíživých situací. Tento systém sleduje řadu cílů, avšak hlavním z nich je spravedlivé rozdělení příjmů, kterého dosahuje společně s daňovým systémem.

Sociální zabezpečení má odlišný systém v různých zemích, avšak výdaje na sociální dávky v současné době představují největší procento výdajů.

Výdaje na sociální transfery v zemích Evropské unie v roce 2016 je možno vidět v grafu 2.1.

Graf 2.1. Výdaje na sociální transfery v zemích Evropské unie v roce 2016 (% HDP)

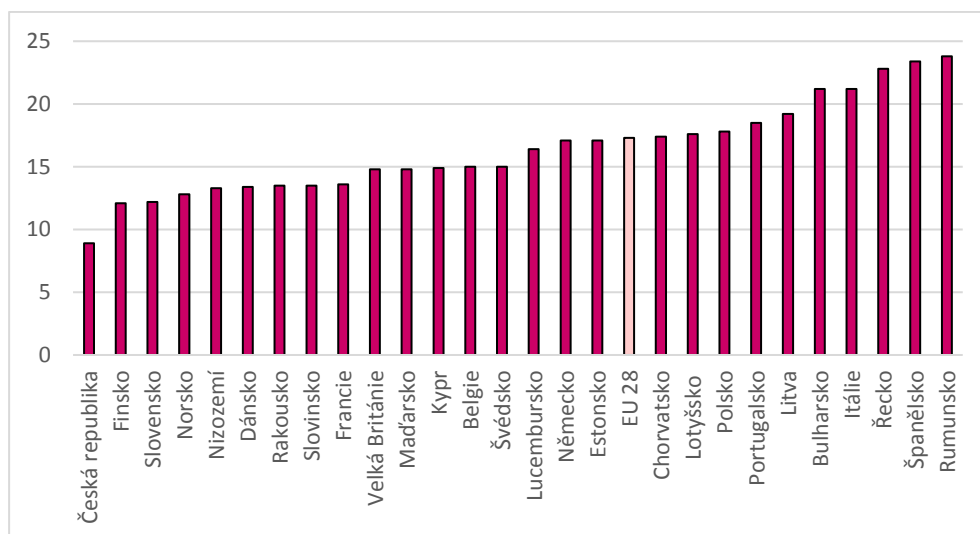

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Dalším z cílů je minimalizace počtu osob ohrožených chudobou. Člověk se během svého života může dostat do tíživých situací, kdy mu třeba z nějakých důvodů nedostačují úspory či pomoc rodiny. Za chudou osobu je podle Eurostatu považována taková, jejíž příjem je nižší než 60 % mediánu národního ekvivalizovaného disponibilního příjmu po sociálních transferech.

Graf ukazuje procento chudých osob v roce 2016 v zemích EU. Nejnižší míra chudoby je v České republice s výsledkem 8,9 %, nejvyšší pak v Rumunsku 23,8 %. Výsledek pro Českou republiku dokazuje, že český systém sociálních transferů je při snižování chudoby účinný.

Graf 2.2. Míra chudoby po sociálních transferech v zemích EU v roce 2016 (v %)

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

2.5 Zdravotní pojištění

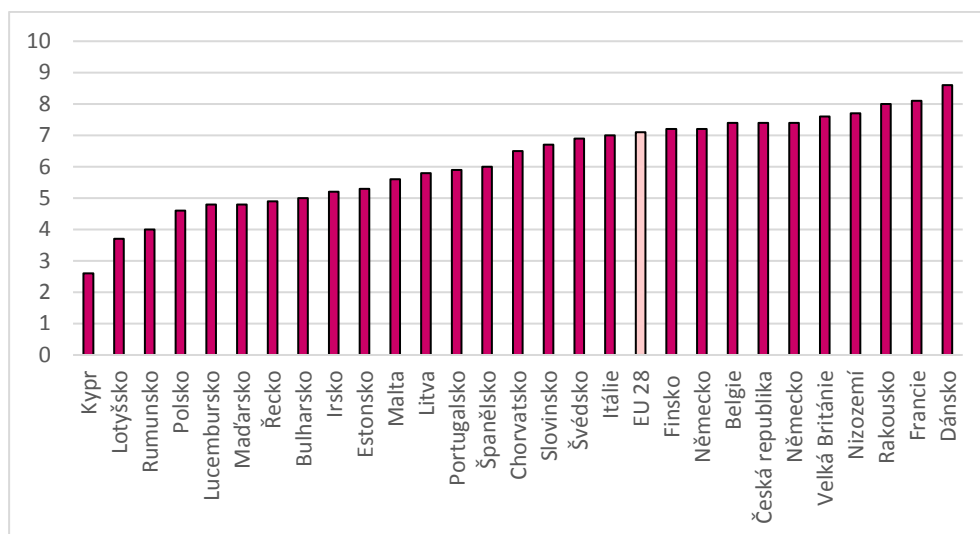
Systém zdravotnictví se zaměřuje na zlepšování veřejného zdraví, předcházení lidským nemocem a odstraňování příčin ohrožení fyzického a duševního zdraví. V rámci činnostech EU je také zahrnut boj proti nejzávažnějším chorobám, včetně výzkumu jejich příčin, přenosu a předcházení. Evropská unie podněcuje spolupráci mezi členskými státy v oblasti poskytování zdravotních služeb.

V působnosti členských států Evropské unie zůstává stanovení systému zdravotní politiky, organizace zdravotnictví a poskytování zdravotní péče, včetně rozdělování na ně vyčleněných zdrojů.

V grafu můžeme vidět v rámci celoevropského srovnání poměr výdajů na zdravotní péči ku poměru HDP v roce 2016. Nejvyšší výdaje na zdravotní péči vynaložily tyto státy: Dánsko (8,6 %), Francie (8,1 %) a Rakousko (8 %). Naopak nejnižším podílem disponoval Kypr (2,6 %), Lotyšsko (3,7 %) a Rumunsko (4 %).

Česká republika vydávala na zdravotní péči přibližně 7,4 % HDP, zatímco Řecko 4,9 % HDP.

Graf 2.3. Poměr výdajů na zdravotní péči k HDP v EU v roce 2016 (v %)

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

3 Legislativní vymezení osobní důchodové daně ve vybraných zemích

Následující kapitola je věnována legislativní úpravě osobní důchodové daně jak v České republice, tak v Řecku.

3.1 Česká republika

Česká republika je vnitrozemská země ve střední Evropě, která hraničí s Polskem na severu, Německem na západě, Rakouskem na jihu a se Slovenskem na východě. Je rozdělena do 14 regionů, přičemž Praha je hlavním městem. Úředním jazykem je český jazyk a měnou je Česká koruna (Kč).

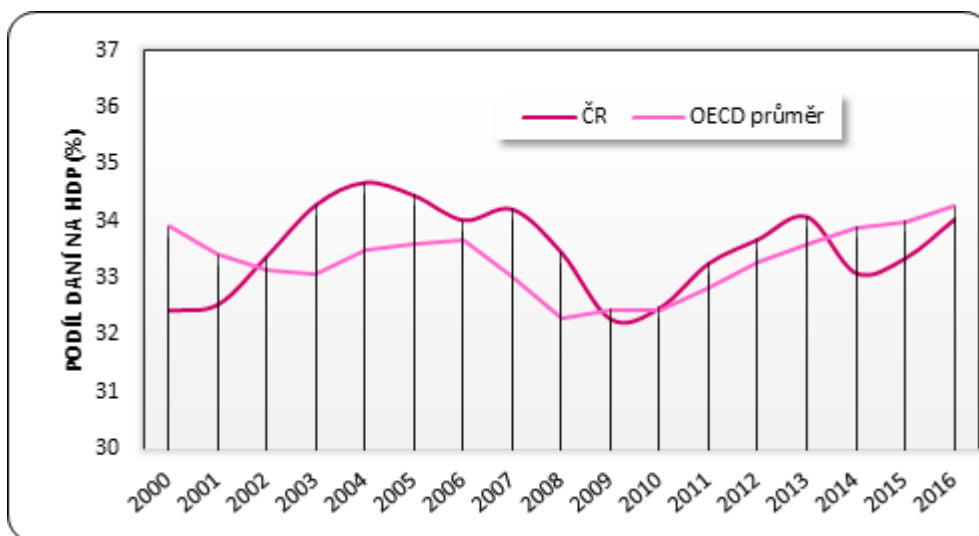
Česká republika se 1. ledna 1993 oddělila od Slovenska a nyní je jednou z nejstabilnějších a nejvzácnějších zemí střední a východní Evropy. Od roku 1995 je členem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a v roce 1999 se připojila k Organizaci Severoatlantické smlouvy (NATO). Česká republika vstoupila do Evropské unie v roce 2004.

Osobní důchodovou daní se zabývá zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Dále v textu ZDP.

3.1.1 Daňová kvóta

Graf 3.2. znázorňuje vývoj složené daňové kvóty v České republice k průměru zemí OECD. Kvóta tedy obsahuje přímé daně, nepřímé daně a odvody sociálního a zdravotního pojištění. V České republice se na daňové kvótě z největší části podílejí odvody na sociální pojištění, které činí celých 44 %, zatímco průměr zemí OECD je 26 %. Příjmy z DPH jsou srovnatelné s průměrem OECD, ale osobní daně jsou ani ne poloviční. Daňové zatížení se v letech 2000-2005 každým rokem zvyšuje. V letech 2003-2005 Česká republika zažívala nejvyšší daňové zatížení, které dosáhlo až 34,7 % a nacházelo se nad průměrem zemí OECD. V letech 2007-2009 je zaznamenán pokles a v roce 2009 se ČR nachází pod průměrem zemí OECD. Naopak v letech 2010-2013 daňová kvóta roste a ČR se dostává se svými hodnotami nad průměr OECD. V letech 2014-2016 je opět zaznamenán nárůst daňového zatížení, částka na odvody sociálního pojištění v roce 2015 dosáhla výše 400 miliard Kč.

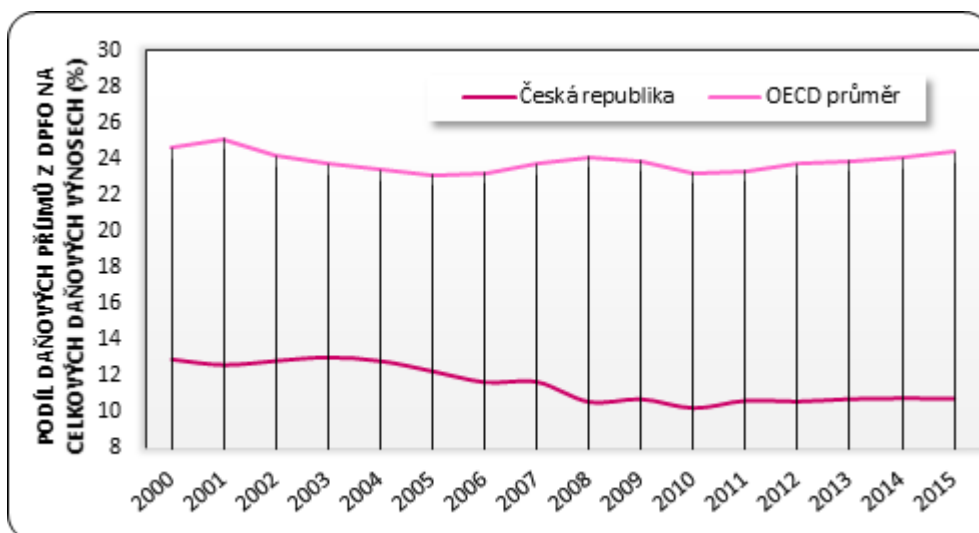
Graf 3.1. Vývoj daňové kvóty ČR v letech 2000-2016

Zdroj: OECD, vlastní zpracování

V České republice jsou hlavním příjmem státního rozpočtu příjmy z daní. Tyto příjmy se člení na přímé a nepřímé. Do přímých daní patří především osobní důchodová daň, daň z příjmu právnických osob a daň z nemovitostí. Naopak do daní nepřímých se zahrnují spotřební daně, DPH i cla. Do daňových příjmů se také řadí pojistné na sociální zabezpečení. Z celkových daní státu nejvíce vynáší DPH. Podíl příjmů z osobní důchodové daně na celkových výnosech z daní v letech 2000-2015 je možno vidět v grafu 3.2.

Graf 3.2. Podíl daňových příjmů z DPFO na celkových daňových výnosech v ČR v letech 2000-2015 (v %)

Zdroj: OECD, vlastní zpracování

3.1.2 Poplatník

Poplatníkem daně z příjmů fyzických osob je fyzická osoba, která může být daňovým rezidentem, či nerezidentem. Daňový rezident je fyzická osoba, která má na území České republiky bydliště, nebo se zde obvykle zdržuje (alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce). Tato daňová povinnost se vztahuje také na příjmy plynoucí ze zahraničí. Naopak daňovým nerezidentem je osoba, která nemá bydliště na území České republiky, ani se zde obvykle nezdržuje. Tito daňoví nerezidenti mají daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky.

3.1.3 Předmět daně

Předmět daně definuje § 3, který vymezuje jednotlivé příjmy podléhající zdanění. Mezi tyto příjmy patří: příjmy ze závislé činnosti (§ 6), příjmy ze samostatné činnosti (§ 7), příjmy z kapitálového majetku (§ 8), příjmy z nájmu (§ 9) a ostatní příjmy (§ 10). Příjmem se rozumí příjem peněžní i nepeněžní dosažený i směnou.

Mezi příjmy ze závislé činnosti dle § 6 se zařazují příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž je poplatník povinen dbát příkazů plátce. Funkční požitky jsou taktéž součástí příjmů ze závislé činnosti a rozumí se jimi odměny za výkon funkce poslanců, členů vlády a také odměny za funkce v orgánech obcí, státních orgánech nebo občanských sdruženích.

Příjmy ze samostatné činnosti upravuje § 7. Do první skupiny patří příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství. Dále příjmy ze živnostenského podnikání, příjmy z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění a také podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku. Do druhé skupiny patří příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv, dále příjmy z nájmu majetku, který je zařazen v obchodním majetku a také příjem z výkonu nezávislého povolání.

Pokud poplatník neuplatní skutečně prokazatelné výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, může uplatnit výdaje stanovené paušální částkou. Podmínkou však je, že podnikatel nemůže mít zaměstnance. Paušál se stanovuje dle druhu činnosti: 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného – nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 800 000 Kč, 60 % z příjmů ze živnostenského podnikání – nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč, 30 %

z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku – nejvýše však do částky 300 000 Kč a 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti – nejvýše lze uplatnit výdaje do částky 400 000 Kč.

Do příjmů z kapitálového majetku dle § 8 se zařazuje například podíly na zisku z obchodní korporace, úroky z držby cenných papírů, podíly na zisku tichého společníka z účasti na podnikání, výnosy z jednorázového vkladu či úroky a jiné výnosy z poskytnutí úvěrů nebo zápůjček. Příjmy z kapitálového majetku nelze snížit o žádné výdaje.

Mezi příjmy z nájmu dle § 9 patří příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů a také příjmy z nájmu movitých věcí. Nezahrnuje se sem příležitostný nájem. Neuplatní-li poplatník výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, může je uplatnit ve výši 30 %, nejvýše avšak do částky 300 000 Kč.

Poslední skupinu tvoří ostatní příjmy vymezené v § 10. Řadíme zde příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, příjmy z převodu nemovité věci, cenného papíru a jiné věci. Dále například výhry v loteriích, ceny z veřejných soutěží či přijaté výživné, důchody a obdobné opakující se požitky.

3.1.4 Osvobození od daně

Osvobození od daně dle § 4 definuje část předmětu daně, ze kterých se daň nevybírám. Poplatníci nejsou povinni zahrnovat tyto položky do základu daně po splnění určitých podmínek, které jsou limitovány horní hranicí. Jedná se např. o příjem z prodeje rodinného domu a souvisejícího pozemku (pokud v něm měl prodávající bydliště nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem), o ceny z veřejné soutěže nepřevyšující částku 10 000 Kč, příjem získaný ve formě dávky nebo služby z nemocenského pojištění, příjem v podobě stipendia ze státního rozpočtu atd.

3.1.5 Nezdánitelné části základu daně

Nezdánitelné části ZD můžeme označit jako legální nástroj daňové optimalizace, který je určen výhradně FO. Od základu daně lze odečíst hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého obcím, krajům, organizačním složkám státu, právnickým osobám se sídlem na území České republiky, jakož i právnickým osobám, které jsou pořadateli veřejných sbírek a to na: vědu a vzdělávání, výzkumné a vývojové účely, kulturu, školství, na policii, na požární ochranu aj. Nezdánitelné části základu daně jsou blíže specifikovány v § 15 ZDP.

Jedním z bezúplatných plnění, jehož hodnotu lze odečíst od ZD, je odběr krve nebo jejích složek dárce, kterému nebyla poskytnuta finanční úhrada výdajů spojených s odběrem krve nebo jejích složek podle zákona upravujícího specifické zdravotní služby, s výjimkou úhrady prokázaných cestovních nákladů spojených s odběrem, a odběr orgánu od žijícího dárce jako daru na zdravotnické účely. Hodnota jednoho odběru krve nebo jejích složek se oceňuje částkou 2 000 Kč a v případě odběru orgánu od žijícího dárce částkou 20 000 Kč. Minimální a maximální limit hodnoty bezúplatného plnění je upraven v § 15 odst. 1. Minimální úhrnná výše bezúplatných plnění pro účely uplatnění nezdaniitelné části ZD dárce, který je FO, tedy činí 2 % ZD nebo alespoň 1 000 Kč. Maximální úhrnná výše darů je 15 % ZD.

Nezdaniitelná část ZD z titulu zaplacených úroků z hypotečního úvěru nebo z úvěru ze stavebního spoření slouží k podpoře investic spojených se zajištěním bydlení FO. Odečíst si můžeme zaplacené úroky z úvěru, kterým může být buď hypoteční úvěr a dále úvěr ze stavebního spoření.

3.1.6 Odčitatelné položky

Dle § 34 odst. 1 ZDP lze od základu daně odečíst daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období, nebo jeho část, a to nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje.

Dle § 34a lze položku jako odčitatelnou od základu daně uplatnit ve výši součtu 100 % výdajů vynaložených v období na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnovaných do odpočtu, které nepřevyšují úhrn výdajů vynaložených v rozhodné době na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnovaných do odpočtu a 110 % výdajů vynaložených v období na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnovaných do odpočtu, které převyšují úhrn výdajů vynaložených v rozhodné době na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnovaných do odpočtu.

„Další odčitatelnou položkou od základu daně je odpočet na podporu odborného vzdělávání. Tento odpočet je konstruován jako součet odpočtu na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání a odpočtu na podporu výdajů vynaložených na žáka nebo studenta v rámci odborného vzdělávání“ Dvořáková a kol. (2016).

3.1.7 Základ daně

Základem daně dle § 5 ZDP je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a

udržení. U poplatníka, kterému plynou ve zdaňovacím období souběžně dva nebo více druhů příjmů uvedených v § 6 až 10, je základem daně součet dílčích základů daně zjištěných podle jednotlivých druhů příjmů.

Tab 3.1. Schéma výpočtu základu daně v ČR

+	Dílčí ZD dle § 7 (kladná nebo minusová hodnota)
+	Dílčí ZD dle § 8 (kladná hodnota)
+	Dílčí ZD dle § 9 (kladná nebo minusová hodnota)
+	Dílčí ZD dle § 10 (kladná hodnota nebo nulová)
=	Souhrn dílčích ZD (§ 7 - § 10) nebo daňová ztráta
+	Dílčí ZD dle § 6 (vstupuje vždy v celé výši do ZD)
=	Základ daně z příjmu FO

Zdroj: zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu

Daňovou ztrátu lze odečíst od úhrnu dílčích ZD dle § 7 - § 10 v následujících pěti zdaňovacích obdobích. V případě daňové ztráty podle § 7 - § 10 je základ daně tvořen dílčím základem daně § 6.

Do základu daně se nezahrnují příjmy osvobozené od daně a příjmy, pro které je dále stanoveno, že se z nich daň vybírá zvláštní sazbou daně. Do základu daně se dále nezahrnují příjmy zahrnuté do samostatného základu daně.

Základem daně pro poplatníka, který má pouze příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků jsou příjmy, které jsou navýšeny o povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvky na státní politiku zaměstnanosti, a také o pojistné na všeobecné zdravotní pojištění, které je povinen platit zaměstnavatel. Výpočet je uveden v tab. 3.2.

Tab 3.2. Schéma výpočtu superhrubé mzdy v ČR

	Hrubá mzda
+	Sociální pojistné zaměstnavatele (25 %)
+	Zdravotní pojistné zaměstnavatele (9 %)
=	Superhrubá mzda

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Tab 3.3. Schéma výpočtu měsíční zálohy na daň v ČR

	Hrubá mzda
+	Sociální pojistné zaměstnavatele (25 %)
+	Zdravotní pojistné zaměstnavatele (9 %)
=	Superhrubá mzda (zaokr.na
-	Záloha na daň 15 %
-	Sleva na dani
=	Daň po slevě
-	Daňové zvýhodnění
=	(-) Záloha na daň po slevě nebo (+) daňový bonus

Zdroj: zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu

Tab 3.4. Schéma výpočtu čisté mzdy

	Hrubá mzda
-	Sociální pojistné zaměstnance (6,5 %)
-	Zdravotní pojistné zaměstnance (4,5 %)
-	Záloha na daň nebo + daňový bonus
=	Čistá mzda

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

3.1.8 Slevy na dani

Níže uvedené slevy na dani z příjmů fyzických osob mají charakter osobních slev na dani. Jsou úzce spjatý s poplatníkem nebo s osobami v úzkém vztahu k osobě poplatníka.

První ze slev je základní sleva na poplatníka dle § 35ba odst. 1 písm. a) ZDP a činí 24 840 Kč ročně. Další sleva na dani se poskytuje na manžela či manželku žijící ve společné domácnosti. Podmínkou je, že manžel/ka nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68 000 Kč. V tomto případě si může poplatník uplatnit slevu ve výši 24 840 Kč za rok dle § 35ba odst. 1 písm. b) ZDP. Pokud je druhý z manželů, na kterého poplatník tuto slevu uplatňuje držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se částka slevy na dvojnásobek, tedy 49 680 Kč.

Pro poplatníky, kteří jsou poživateli invalidního důchodu, jsou určeny další dvě slevy na dani. Ti, kteří pobírají invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění, nebo zanikl-li nárok na invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně z důvodu souběhu nároku na výplatu tohoto invalidního důchodu a starobního důchodu, mají nárok na základní slevu na invaliditu ve výši 2 520 Kč ročně podle § 35ba odst. 1 písm. c) ZDP. Pro poplatníky, kteří pobírají invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně nebo jiný důchod z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění, u něhož jednou z podmínek přiznání je, že

žadatel invalidní ve třetím stupni činí rozšířená sleva na invaliditu 5 040 Kč ročně dle § 35ba odst. 1 písm. d) ZDP. V neposlední řadě je k dispozici ještě další sleva pro zdravotně znevýhodněné poplatníky, a to sleva na dani na držitele průkazu ZTP/P. Tato sleva činí 16 140 Kč ročně dle § 35ba odst. 1 písm. e) ZDP. Tato sleva se uplatní, i když poplatník nepobírá invalidní důchod.

Další sleva na dani je určena studujícím poplatníkům, tedy poplatníkům po dobu, po kterou se soustavně připravují na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení věku 28 let dle § 35ba odst. 1 písm. f) ZDP. Tato sleva činí ročně 4 020 Kč.

Daňovou povinnost si také můžeme snížit slevou na dani za umístění dítěte v předškolním zařízení. Tato sleva byla zavedena již pro rok 2014 zákonem č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů. Tuto slevu lze uplatnit dle podmínek § 35bb ZDP.

Zvláštní pozornost je věnována daňovému zvýhodnění na vyživované dítě žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti na území členského státu EU nebo jiného státu tvořícího EHP dle § 35c a 35d ZDP. Částky se odvíjí od počtu dětí – 13 404 Kč ročně na jedno dítě, 15 804 Kč ročně na druhé dítě a 17 004 Kč ročně na třetí a každé další dítě, pokud neuplatňuje slevu na dani podle § 35a nebo § 35b. Daňové zvýhodnění může poplatník uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu. Poplatník může daňový bonus uplatnit, pokud jeho výše činí alespoň 100 Kč, maximálně však do výše 60 300 Kč ročně.

3.1.9 Sazba daně

V České republice se používá lineární sazba daně. Daň ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně (§ 15) a o odčitatelné položky od základu daně (§ 34) zaokrouhleného na celá sta Kč dolů činí 15 %.

3.1.10 Solidární daň

Při výpočtu se daň zvýší o solidární zvýšení daně. Solidární zvýšení daně činí 7 % z kladného rozdílu mezi součtem příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně podle § 6 zákona o daních z příjmů a dílčího základu daně podle § 7 zákona o daních z příjmů

v příslušném zdaňovacím období a 48násobkem průměrné mzdy stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení.

3.1.11 Zdaňovací období a daňové přiznání

Zdaňovacím obdobím daně z příjmů fyzických osob je kalendářní rok. Daňové přiznání je dle §38g odst. 1 ZDP povinen podat každý, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, přesáhly 15 000 Kč, pokud se nejedná o příjmy od daně osvobozené nebo o příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně. Daňové přiznání je povinen podat i ten, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmu fyzických osob, nepřesáhly 15 000 Kč, ale vykazuje daňovou ztrátu.

3.1.12 Odvody sociálního pojištění

Ve své knize Maaytová (2015) uvádí, že nejvýznamnějším prvkem českého státního zabezpečení je sociální pojištění, které pokrývá čtyři základní oblasti: úhradu zdravotní péče, výplatu penzí, nemocenských dávek a podpor v nezaměstnanosti.

Účast v systému veřejného zdravotního pojištění je povinná, tj. všichni občané České republiky a lidé zdržující se trvale na území České republiky se musí tohoto systému účastnit. Pojistné je placeno osobami, které mají příjem ze zaměstnání nebo samostatně výdělečné činnosti. Za osoby, kterou nemohou hradit zdravotní pojištění (studenti, důchodci, nezaopatřené děti, nezaměstnaní atd.) hradí pojistné stát. Zaměstnanec platí zdravotní pojištění formou měsíčních záloh ze své hrubé mzdy a za zaměstnance odvádí také pojistné zaměstnavatel. Za řádné odvody odpovídá zaměstnavatel.

Celou populaci pokrývá průběžný dávkově definovaný systém (PAYGO), který je administrován Českou správou sociálního zabezpečení (ČSSZ). Tento systém je základním prvkem důchodového zabezpečení. Všechny osoby v zaměstnaneckém poměru či osoby samostatně výdělečně činné jsou povinny se účastnit na důchodovém pojištění. Ze základního důchodového pojištění se poskytují důchodové dávky, a to konkrétně: starobní důchody, vdovské a vdovecké a v poslední skupině také sirotčí.

Další oblastí sociálního pojištění je pojištění v nezaměstnanosti. Pokud člověk ztratí zaměstnání a v předešlých dvou letech přispíval alespoň 12 měsíců do důchodového pojištění má nárok na podporu v nezaměstnanosti. Doba podpory v nezaměstnanosti je pro občany do 50 let stanovena na 5 měsíců, u starších lidí (nad 50, resp. 55 let) je čerpání prodlouženo na 8, resp. 11 měsíců.

Poslední oblastí sociálního zabezpečení je nemocenské pojištění. Tento systém má zajistit náhradu příjmů osobám, které se staly práce neschopnými. Řadíme zde klasické onemocnění, ale také těhotenství a následnou péči o dítě. Účast v systému nemocenského pojištění je povinná u zaměstnanců, u osob samostatně výdělečně činných dobrovolná.

Jak již bylo uvedeno výše, zaměstnanec je povinen odvádět ze své mzdy příspěvky na zdravotní i sociální pojištění. Zaměstnavatel má rovněž tuto povinnost odvádět příspěvky za zaměstnance na pojištění. Výše odvodů pojistného pro zaměstnavatele i zaměstnance je uvedeno v tabulce 3.4.

Tab 3.5. Schéma odvodů pojistného v ČR

	Zaměstnavatel %	Zaměstnanec %
Zdravotní pojištění	9	4,5
Sociální pojištění	25	6,5

Zdroj: Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

3.2 Řecko

Řecký daňový systém je velice komplikovaný a daně podléhají častým změnám. V důsledku fiskální krize proběhlo od roku 2010 v posledních uplynulých letech již sedm daňových reforem a bylo zavedeno několik mimořádných daní a odvodů (např. v roce 2010 spotřební daň z luxusu).

V Řecku se sice daně zvyšují pomocí reformních opatření v rámci záchranného programu finanční pomoci, na kterém se dohodlo s mezinárodními věřiteli, ale neschopnost vybírat daně je dle Mezinárodního měnového fondu zdaleka nejvyšší v Evropské unii.

Podle průzkumu ESEE (National Confederation of Greek Commerce) v roce 2013 to byla více než polovina Řeků, která se systematicky vyhýbala placení daní a skrývala své skutečné příjmy před daňovým úřadem.

3.2.1 Základní informace země

Řecko je parlamentní republikou podél Středozemního moře v jihovýchodní Evropě. Na severu sousedí s Bulharskem, Makedonií a Albánií. Na západě se rozprostírá Jónské moře, Středozemní moře na jihu a Egejské moře společně s Tureckem na východě. Hlavním městem Řecka jsou Athény, úředním jazykem je řečtina a měnou euro (EUR).

Tento balkánský stát získal nezávislost na Osmanské říši v roce 1829. Během druhé poloviny 19. století a první poloviny 20. století Řecko postupně připojovalo sousední ostrovy s řecky mluvícím obyvatelstvem. Nyní se tento unitární stát člení na 13 krajů rozdělených do 74 regionálních jednotek a jeden autonomní stát, jímž je poloostrov Athos.

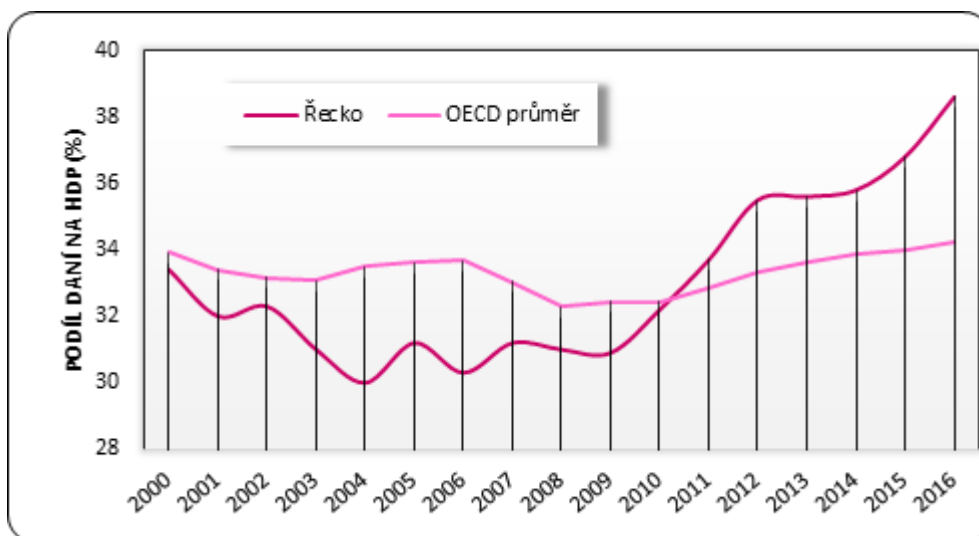
Řecká republika se připojila k Organizaci Severoatlantické smlouvy (NATO) v roce 1952. V roce 1981 se připojila k Evropskému společenství (nyní Evropská unie). V roce 2001 se Řecko stalo dvanáctým členem Evropské hospodářské a měnové unie.

V Řecku se daní z příjmů fyzických osob zabývá zákon č. 4387/2016 a mnoho dalších ustanovení a předpisů.

3.2.2 Daňová kvóta

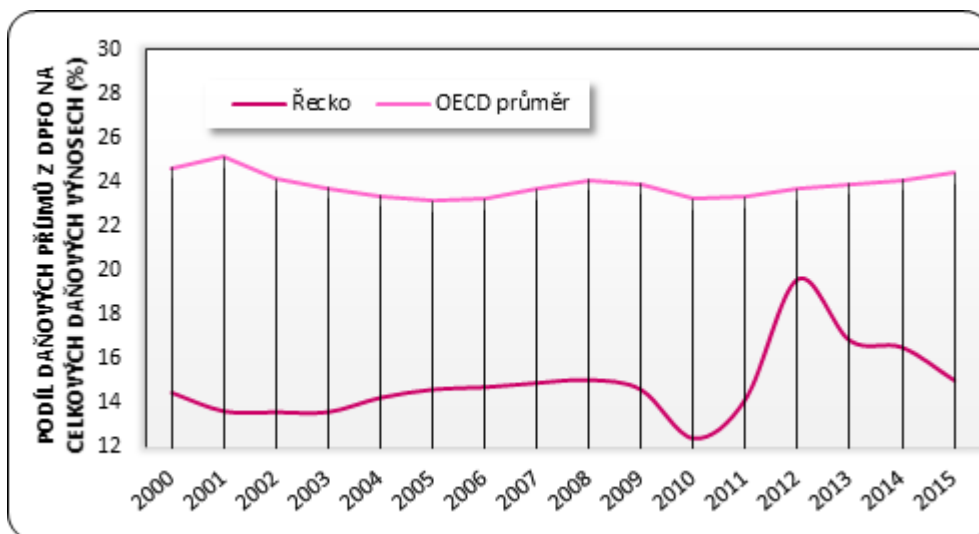
V grafu 3.2. je možno vidět, že daňová kvóta Řecka byla v letech 2000-2010 pod průměrem zemí OECD. Zvyšovat nad průměr OECD se začala od roku 2010 a od tohoto roku daňová kvóta každým rokem roste.

Graf 3.3. Vývoj daňové kvóty v Řecku v letech 2000-2016

Zdroj: OECD, vlastní zpracování

Graf 3.4. Podíl daňových příjmů z DPFO na celkových daňových výnosech v Řecku v letech 2000-2015 (v %)

Zdroj: OECD, vlastní zpracování

3.2.3 Poplatník

Poplatník je v zákoně č. 4172/2013 definován jako daňový rezident, který podléhá osobní důchodové dani ze svých celosvětových příjmů. Daňovým rezidentem je fyzická osoba, která má v Řecku trvalé bydliště nebo místo trvalého pobytu, nebo také středisko životních zájmů, kterými jsou osobní, ekonomické či sociální vazby. Dále je daňovým rezidentem za předpokladu, že je konzul, diplomatický nebo státní úředník v obdobném režimu či státní úředník, který má řecké občanství a pracuje v zahraničí. Daňoví nerezidenti naopak zdaňují příjmy pouze ze zdrojů v Řecku.

Každý daňový rezident i daňový nerezident má přiděleno devítimístné daňové identifikační číslo (Α.Φ.Μ.)¹. Toto číslo můžeme charakterizovat jako rodné číslo, které se používá v České republice. Slouží pro komunikaci a identifikaci s řeckými úřady.

3.2.4 Předmět daně

Předmět daně definuje článek č. 7 zákona č. 4172/2013 jako příjmy ze závislé činnosti a důchodů, příjmy z podnikatelské činnosti, příjmy z kapitálového majetku a příjmy z převodu práv majetku.

¹ Αριθμός Φορολογικού Μητρώου

3.2.5 Zdanitelný příjem

Zdanitelný příjem je příjem, který zbývá po odečtení odpočitatelných výdajů v souladu s ustanovením občanského soudního řádu z hrubého příjmu. Rozlišují se následující kategorie hrubého příjmu: příjmy ze závislé činnosti a důchodů, příjmy z podnikatelské činnosti, příjmy z kapitálového majetku a příjmy z převodu práv majetku.

3.2.6 Nezdánitelný základ

Zákon č. 4172/2013, článek č. 16 stanovuje zvýšení nezdanitelného základu podle počtu nezaopatřených dětí. Zákon definuje nezaopatřené děti jako: svobodné děti poplatníka, které jsou mladší 18 let nebo dospělí do 25 let, kteří studují vysokou školu či v institutech a školách odborné přípravy vzdělávání v Řecku nebo v zahraničí. Dále dospělí do 25 let, kteří jsou vedeni v registrech úřadu práce nezaměstnaných (OAED) nebo se účastní vojenské služby a jejich roční zdanitelný příjem nepřesáhne částku 3 000 EUR. Za závislé děti jsou také považovány děti, jsou-li svobodné, rozvedené nebo ovdovělé a mají procento mentálního či tělesného postižení alespoň 67 % za předpokladu, že jejich roční příjem nepřesáhne 6 000 EUR.

Zaměstnanci a důchodci mají nárok na nezdanitelný základ ve výši u svobodných a bezdětných 8 636 EUR ročně, u rodin s jedním dítětem 8 864 EUR ročně, se dvěma dětmi 9 090 EUR ročně, se třemi a více dětmi 9 545 EUR ročně. Živnostníci a svobodné profese nemají nárok na nezdanitelný daňový základ.

V tabulkách 3.4. a 3.5. jsou uvedeny částky, o které si daňový poplatník může zvýšit nezdanitelný základ při počtu vyživovaných dětí v roce 2012 a 2016. Tyto tabulky platí pro poplatníky, kteří mají roční příjem do 20 000 EUR ročně.

Tab 3.6. Navýšení nezdanitelného daňového základu při počtu vyživovaných dětí v roce 2012

Počet dětí	Částka v EUR
1	2 000
2	4 000
3	7 000
Každé další dítě	3 000

Zdroj: zákon č. 4172/2012 o dani z příjmu

Tab 3.7. Navýšení nezdanitelného daňového základu při počtu vyživovaných dětí v roce 2016

Počet dětí	Částka v EUR
0	1 900
1	1 950
2	2 000
3 a více	2 100

Zdroj: zákon č. 4387/2016 o dani z příjmu

Pro poplatníka, který disponuje příjmem nad 20 000 EUR ročně, bude navýšení spočítáno způsobem, že za každých 1 000 EUR navíc, které poplatník vydělá, bude navýšení zkráceno o 10 EUR. Nulové navýšení nezdanitelného daňového základu bude při příjmu 219 000 EUR (kdysi 42 000 EUR).

V roce 2013 se navýšení nezdanitelného základu daně dle počtu dětí zrušilo a místo toho se uzákonil příspěvek na dítě ve výši 40 EUR měsíčně pro každé dítě. Podmínkou pro získání celého příspěvku ve výši 480 EUR ročně je nutné, aby měl poplatník roční příjem do 9 000 EUR. V případě, že se poplatníkům příjem pohybuje v rozmezí 9 001-18 000 EUR ročně obdrží 2/3 příspěvku. Poplatník s příjmem nad 27 000 ročně obdrží 1/3 příspěvku.

Poplatník, který má více než 3 nezaopatřené děti získává navíc příspěvek 500 EUR ročně za každé dítě navíc. Podmínkou je, že musí mít roční příjem do 45 000 EUR.

3.2.7 Prokazování výdajů za pořízení zboží a služeb

V zájmu zachování zvýšení nezdanitelného základu daně je zapotřebí, aby daňový poplatník prokazoval náklady na pořízení zboží a služeb v dané zemi, nebo v členských státech EU či EHS. Jsou uznávány všechny druhy výdajů vzniklých při každodenních činnostech.

Daňoví poplatníci musí poskytovat potvrzení a faktury za zboží a služby až do výše 25 % jejich zdanitelného příjmu, i když jsou svobodní a bezdětní. Maximální částka, na kterou se uplatňuje sazba 25 % činí 60 000 EUR (tj. částka výdajů 15 000 EUR). Pokud daňový poplatník nepředloží požadované faktury, je tento nedostatek zdaněn sazbou ve výši 10 %², maximálně však do výše 1 200 EUR.

Řecká vláda nařídila toto opatření ve snaze snížit daňové úniky a černé hospodářství. Motivuje tímto poplatníky žádat po obchodnících účtenky a faktury s cílem podpory odvodu DPH do státní poklady.

² Pokud má poplatník příjem např. 30 000 EUR, musí předložit faktury ve výši 7 500 EUR. Jestliže tyto faktury nepředloží, je částka 7 500 EUR zdaněna 10 % sazbou a o tuto částku se navýší daňová povinnost

V tomto článku zákona se pro zdaňovací období roku 2017 změnila podmínka, že tyto náklady za zboží a služby musí být hrazeny prostřednictvím elektronických platebních prostředků. Minimální částka výdajů se stanoví podle následující stupnice uvedené v tab 3.6.

Tab 3.8. Minimální míra výdajů u elektronických transakcí prostřednictvím platební karty

Roční výše zdanitelného příjmu (EUR)	Minimální míra prokazatelných výdajů u elektronických transakcí prostřednictvím platební karty (%)
1-10 000	10
10 001-30 000	15
nad 30 000	20

Zdroj: zákon č. 4387/2016 o dani z příjmu

Povinnost používat elektronický platební prostředek se nevztahuje na poplatníky, kteří jsou starší 70 let a na občany s minimálním postižením 80 %. Dále na osoby, které mají bydliště v jiném státě EU či EHS, na úředníky zahraničních ministerstev, na armádní sbory (pokud pracují v zahraničí) a v poslední řadě na osoby, které bydlí v pečovatelském domě, psychiatrii či vězení.

3.2.8 Daňové úlevy a dodatečný daňový odpočet

V Řecku existují pouze dvě daňové úlevy, o které si můžeme snížit svou daňovou povinnost. První z nich jsou daňové úlevy pro léčebné výlohy dle článku 18. Dle tohoto článku si můžeme výši daně snížit o 10 % o lékařské výlohy a hospitalizaci, v případě, že tyto náklady překročí 5 % zdanitelného příjmu poplatníka. Výše snížení, bez ohledu na výši nákladů nesmí překročit částku 3 000 EUR ročně. Do těchto nákladů se započítávají např.: poplatky placené lékařům a zdravotnickým zařízením za vyšetření či ošetření, náklady za hospitalizaci v nemocnicích a soukromých klinikách, náklady na transplantaci orgánů pro správné fungování těla aj. Od 1. 1. 2017 musí být tyto platby uhrazeny platební kartou či jiným elektronickým platebním prostředkem. Pokud tato podmínka nebude splněna, nelze tyto náklady odečíst od daňové povinnosti.

Druhou možností, jak snížit svou daňovou povinnost jsou dary. Podmínky pro uplatnění darů jsou specifikovány v článku č. 19. Výše daně můžeme snížit o 10 %, pokud dary překročí ve zdaňovacím období částku 100 EUR. Zároveň však nesmí překročit 5 % celkového zdanitelného příjmu poplatníka.

Dodatečným daňovým odpočtem si daň můžeme snížit dle článku č. 17 o 200 EUR ročně, pouze v případě, že je poplatník osoba se zdravotním postižením alespoň 67 % nebo se jedná o invalidní důstojníky a vojáky, kteří byli demobilizováni či úředníky, kteří utrpěli úraz anebo

onemocnění, k nimž došlo v důsledku útrap ve válečné době. Snížit daň si můžou také oběti válečných nebo teroristických útoků, které mají nárok na získání důchodu z příčiny války, včetně členů rodiny důstojníků a vojáků, kteří zemřeli při výkonu služby (pozůstalí mají nárok na důchod ze státního rozpočtu). Další osoby, které mají nárok na důchod ze státní pokladny, jsou postižené nebo etnické oběti rezistence nebo občanské války.

3.2.9 Sazba daně

V Řecku je klouzavě progresivní sazba daně. Sazby se mění podle výše příjmů.

Tab 3.9. Sazba daně z příjmu v roce 2012

Roční výše zdanitelného příjmu (EUR)	Sazba daně (%)
0-5 000	0
5 001-12 000	10
12 001-16 000	18
16 001-26 000	25
26 001-40 000	35
40 001-60 000	38
60 001-100 000	40
nad 100 000	45

Zdroj: zákon č. 4172/2012 o daních z příjmu

Tab 3.10. Sazba daně z příjmu v roce 2013-2015

Roční výše zdanitelného příjmu (EUR)	Sazba daně (%)
0-25 000	22
25 000-42 000	32
nad 42 000	42

Zdroj: zákon č. 4172/2013 o daních z příjmu

Tab 3.11. Sazba daně z příjmu v roce 2016-2017

Roční výše zdanitelného příjmu (EUR)	Sazba daně (%)
0-20 000	22
20 001-30 000	29
30 001-40 000	37
nad 40 000	45

Zdroj: zákon č. 4387/2016 o daních z příjmu

3.2.10 Solidární příspěvek

Zvláštní příspěvek solidarity je upraven v zákoně č. 4172/2012 o daní z příjmu, v článku č. 43A. Nové sazby solidárního příspěvku pro rok 2016 jsou uvedeny v ustanovení č. 4447/2016.

Solidární příspěvek je povinen v Řecku platit každý občan, který má příjmy nad 12 000 EUR. Uložení této dávky bere v úvahu celkový příjem, jako součet příjmů ze závislé činnosti a příjmů důchodců, z podnikání a kapitálového majetku.

Vylučují se příjmy osob, které jsou nevidomé, nebo mají vážně tělesné postižení (minimálně ve výši 80 %), a také příjmy dlouhodobě nezaměstnaných osob, vedených na úřadu práce, které nemají reálné příjmy. Do příjmu se také nezahrnuje odstupné, které dostane zaměstnanec v souladu propuštění ze zaměstnání, ani sociální dávky vyplacené nezaměstnaným. Od placení solidárního příspěvku jsou rovněž vyloučeni dlouhodobě nezaměstnaní námořníci, kteří jsou registrováni v seznamech úřadu práce pro námořníky (G.E.N.E.)³, a k nim se připočítávají uchazeči, kteří chtějí nastoupit k námořní policii.

Tab 3.12. Sazba solidární daně pro rok 2012

Roční výše zdanitelného příjmu (EUR)	Sazba solidární daně (%)
12 001-20 000	1
20 001-50 000	2
50 001-100 000	3
Nad 100 000	4

Zdroj: zákon č. 4172/2012 o daních z příjmu

Tab 3.13. Sazba solidární daně pro rok 2015

Roční výše zdanitelného příjmu (EUR)	Sazba solidární daně (%)
12 001-20 000	0,7
20 001-30 000	1,4
30 001-50 000	2
50 001-100 000	4
100 001-500 000	6
nad 500 000	8

Zdroj: Ministerstvo financí Řecka

Tab 3.14. Sazba solidární daně pro rok 2016-2017

Roční výše zdanitelného příjmu (EUR)	Sazba solidární daně (%)
12 001-20 000	2,2
20 001-30 000	5
30 001-40 000	6,5
40 001-65 000	7,5
65 001-220 000	9
nad 220 000	10

Zdroj: ustanovení č. 4447/2016

³ Γραφείου Ευρέσεως Ναυτικής Εργασίας

3.2.11 Daň z luxusu

Daň z luxusu se vztahuje na všechny poplatníky, kteří vlastní osobní automobil, letadlo, vrtulník, bezmotorové letadlo nebo bazén. Výše daně se stanovuje pro osobní automobil podle zdvihového objemu, letadla a vrtulníky dle výkonu a bazény podle čtverečních metrů. Majitelé bezmotorových letadel platí částku 800 EUR ročně. Tato daň je specifikována v nejnovějším ustanovení č. 4111/2013 a vychází ze zákona č. 4172/2013.

3.2.12 Společné zdanění manželů

V Řecku podávají manželé daňové přiznání společně, ale každý z manželů si zdaňuje své příjmy zvlášť. Společné daňové přiznání podávají i páry, kteří žijí společně v domácnosti a mají o společném žití podepsanou smlouvu.

Manželé podávají daňové přiznání zvlášť pouze v případě, jestliže je jeden z manželů v úpadku nebo jsou v rozvodovém řízení. Obě situace musí být podloženy.

3.2.13 Sociální zabezpečení

V Řecku spravuje státní systém sociálního zabezpečení několik organizací. Zaměstnanci se musí účastnit Institutu sociálního pojištění (IKA), který je financován z příspěvků zaměstnavatelů a zaměstnanců. Z příspěvků jsou hrazeny důchody, zdravotní výdaje a dlouhodobé platby za zdravotní postižení. Několik dalších institucí se vztahuje na osoby samostatně výdělečně činné v závislosti na druhu a činnosti povolání. OSVČ mají rovněž rozdílné sazby sociálního zabezpečení.

Příspěvky na sociální zabezpečení odvádějí zaměstnavatelé a zaměstnanci na základě procentního podílu měsíčního platu zaměstnance. Za řádný odvod za zaměstnance odpovídá zaměstnavatel. Příspěvky se odvádí 14krát ročně, aby se shodovaly s 14ti měsíčním výplatním systémem Řecka. Procentní podíl na měsíčních příspěvcích se reviduje jednou ročně.

Maximální vyměřovací základ je 10ti násobek minimální mzdy, tzn. 5 860 EUR měsíčně nebo 70 320 EUR ročně.

Vývoj sazeb sociálního zabezpečení v letech 2012-2016 můžeme vidět v tabulce 3.15.

Tab 3.15. Sazba sociálního zabezpečení v letech 2012-2016

	Zaměstnavatel (%)	Zaměstnanec (%)
2012	28,56	16,5
2013	27,46	16,5
2014	24,56	15,5
2015	24,56	15,5
2016	25,06	16

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

4 Komparace daňového zatížení zvolených subjektů

Praktická část této bakalářské práce se bude věnovat výpočtu daňových povinností konkrétních daňových subjektů v České republice a Řecku. Příjmy daného poplatníka budou sledovány od roku 2013 až do roku 2017. Spočítány a graficky znázorněny budou dva ukazatele – daňové zatížení osobní důchodovou daní a poměr čisté mzdy na hrubé mzdě poplatníka. Tyto ukazatele budou porovnávány v čase v daném státě, dle typu poplatníka a rovněž bude provedena vzájemná komparace mezi Českou republikou a Řeckem.

4.1 Vstupní předpoklady pro výpočet daňové povinnosti

Modelový poplatník pro výpočet daňového zatížení a poměru čisté mzdy k hrubé mzdě je zaměstnanec, který dosahuje průměrné mzdy v národním hospodářství vyhlášenou statistickým úřadem pro každý stát zvlášť. Pro větší názornost jsou použity násobky této průměrné mzdy, a to konkrétně 1,5-násobek, 5-násobek a minimální mzda. Pomocí takto nastaveného modelu je možno porovnat daňové zatížení nízko příjmového, průměrného, nadprůměrného a vysoko příjmového poplatníka.

V obou státech budou analyzovány 3 základní typy poplatníků – bezdětný, poplatník s jedním vyživovaným dítětem a poplatník se dvěma vyživovanými dětmi.

Pro určení daňové zátěže poplatníka jsou použity dva ukazatele. Prvním z nich je efektivní daňová sazba, což vyjadřuje poměr konečné výše osobní důchodové daně a hrubé mzdy. Tento ukazatel určí skutečné daňové zatížení osobní důchodovou daní v jednotlivých státech. Druhým ukazatelem je poměr čisté mzdy a hrubé mzdy, který určí, kolik procent z hrubé mzdy poplatník reálně obdrží a kolik je odvedeno do veřejných rozpočtů ve formě daně nebo do sociální pojišťovny ve formě povinného sociálního pojištění (v případě České republiky také do zdravotní pojišťovny).

V České republice si poplatník uplatňuje slevu na poplatníka, v Řecku nikoliv, jelikož tato sleva neexistuje. V rámci placení měsíčních záloh na osobní daň z příjmu si poplatník v Řecku může odečíst slevu 1,5 % z daňové povinnosti. V České republice si český poplatník, při splnění určitých podmínek může uplatnit daňové zvýhodnění na dítě, ať už ve formě slevy na dani nebo daňového bonusu. Podmínkou pro získání zvýhodnění na dítě je, aby měl poplatník příjmy za zdaňovací období alespoň ve výši 6-násobku minimální mzdy stanovené k 1. 1. daného roku. V Řecku se neodečítá sleva na dítě od daňové povinnosti, ale posouvá se hranice zdanitelného příjmu v daňovém pásmu při počtu závislých dětí. Tato výhoda platí

pouze pro rok 2012, pro roky 2013-2015 byla výhoda zrušena a v roce 2016 znovu vstoupila v platnost, avšak v jiné výši. Poplatníci si neuplatňují žádné další slevy ani odpočty, krom těch, které byly zmíněny výše.

Vstupní údaje pro výpočet daňové povinnosti v České republice jsou uvedené v tabulce 4.1.

Tab 4.1. Vstupní údaje pro výpočet daňové povinnosti v ČR⁴

	Průměrná mzda (Kč)	Minimální mzda (Kč)	Sleva na poplatníka (Kč)	Daňové zvýhodnění na dítě (Kč)
2013	25 128	8 000 (od srpna 8 500)	2 070	1 117
2014	25 686	8 500	2 070	1 117
2015	26 467	9 200	2 070	1 117 na první dítě
				1 317 na druhé dítě
				1 417 na třetí a každé další dítě
2016	27 589	9 900	2 070	1 117 na první dítě
				1 417 na druhé dítě
				1 717 na třetí a každé další dítě
2017	29 504	11 000	2 070	1 117 na první dítě
				1 617 na druhé dítě
				2 017 na třetí a každé další dítě

Zdroj: Český statistický úřad, zákon č. 286/1992 Sb. o daních z příjmu

Tab 4.2. Hraniční příjem pro výpočet solidární daně

2013	1 242 432
2014	1 245 216
2015	1 277 328
2016	1 296 288
2017	1 355 136

Zdroj: zákon č. 286/1992 Sb. o daních z příjmu, VZP

Vstupní údaje pro Řecko jsou uvedeny v následujících tabulkách:

⁴ Uvedené částky jsou měsíční

Tab 4.3. Průměrná měsíční mzda v Řecku v letech 2013-2017

	Průměrná měsíční mzda €
2013	1 276
2014	1 154
2015	1 116
2016	936
2017	974

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

V Řecku se stanovuje minimální mzda dle věku, délky praxe a rodinného stavu poplatníka (svobodný či ženatý). Technické a řemeslnické profese mají odlišnou minimální mzdu stanovenou hodinovou mzdou. Minimální mzda pro zaměstnance ve věku nad 25 let se zvyšuje o 10 % za každé tři roky praxe a celkově o 30 % po dobu praxe 9 let. Minimální mzda pro zaměstnance ve věku do 25 let se zvyšuje o 10 % za každé tři roky praxe (po dobu nejvýše tři let praxe).

Používá se zde 14ti měsíční výplatní termín, ale pro zjednodušení bude počítáno s 12ti měsíčním výplatním termínem, tak jako v případě České republiky. V této analýze bude za modelového poplatníka považován svobodný poplatník a bez praxe. Minimální mzda je od roku 2012 konstantní, jelikož se nezaměstnanost nesnížila pod hranici 10 %.

V tabulce 4.4. můžeme vidět minimální měsíční mzdu pro zaměstnance ve věku 25 let a více a v druhé tabulce 4.5. pro zaměstnance do 25 let v letech 2013-2017.

Tab 4.4. Minimální měsíční mzda pro zaměstnance ve věku 25 let a více v souvislosti s délkou praxe v letech 2013-2017⁵

	svobodný poplatník	poplatník v manželství
bez praxe	586,08 €	644,69 €
3 roky praxe	644,09 €	703,30 €
6 let praxe	703,30 €	761,91 €
9 let praxe	761,90 €	820,51 €

Zdroj: Řecký statistický úřad ELSTAT, vlastní zpracování

Tab 4.5. Minimální měsíční mzda pro zaměstnance ve věku do 25 let dle délky praxe v letech 2013-2017

	svobodný poplatník	poplatník v manželství
bez praxe	510,95 €	562,05 €
3 roky praxe	562,05 €	613,15 €

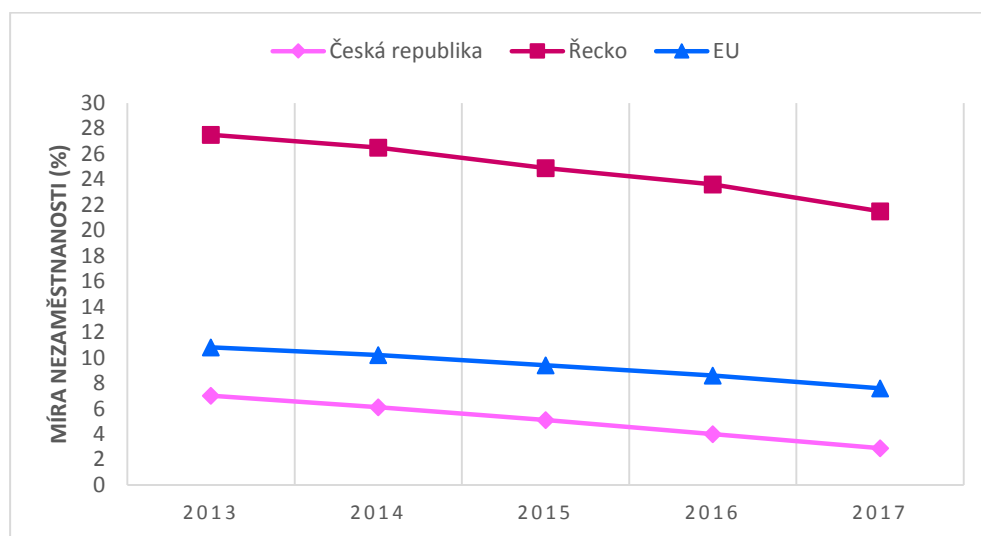
Zdroj: Řecký statistický úřad ELSTAT, vlastní zpracování

⁵ Tabulka pro 14 měsíčních výplat mzdy

Podle výčtů vstupních předpokladů je patrné, že obě analyzované země mají opačný vývoj průměrné mzdy. Zatímco v ČR se průměrná mzda každým rokem zvyšuje, v Řecku je tomu naopak (výjimku tvoří rok 2017, kdy se průměrná mzda začíná zvyšovat). Výše průměrné mzdy úzce souvisí s mírou nezaměstnanosti země. Na míře nezaměstnanosti v Řecku zase závisí výše minimální mzdy, která je od roku 2012 konstantní. Podle řecké vlády se minimální mzda zvýší až tehdy, kdy míra nezaměstnanosti klesne pod hranici 10 %.

V grafu 4.1. je možno vidět vývoj míry nezaměstnanosti v České republice, Řecku a Eurozóně v letech 2013-2017. Křivka jak pro Českou republiku, tak Řecko má klesající tendenci, avšak Česká republika se pohybuje pod průměrem a Řecko vysoce nad průměrem EU 28. Celková míra nezaměstnanosti v Řecku je více než dvojnásobná oproti průměru EU 28. Dle řeckého statistického úřadu ELSTAT je nejvíce lidí bez práce ve věkové hranici 15 až 24 let. I přes to, že se nezaměstnanost v Řecku každým rokem snižuje, je nadále nejvyšší v eurozóně. Naopak Česká republika je pod hranicí průměru a v roce 2016 dosáhla nejnižší míry nezaměstnanosti v eurozóně ve výši 4 %.

Graf 4.1. Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR a Řecku v letech 2013-2017

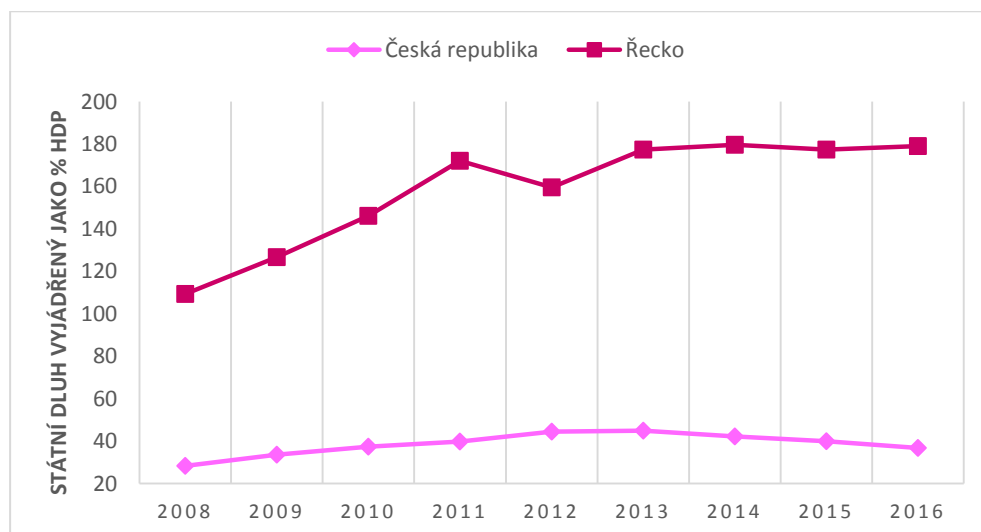
Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Česká republika se potýká s odlišným problémem než Řecko. Česká republika je atraktivní pro investory, kteří díky svému vstupem na trh přinášejí nová pracovní místa. Zaměstnanci mají silnou vyjednávací pozici z důvodu nedostatku pracovních sil, zejména v průmyslovém odvětví. Nejvíce chybí techničtí pracovníci, jako jsou svářeči, elektrikáři či obráběči kovů. Dle statistik Úřadu práce ČR bylo v prosinci 2017 volných přes 216 tisíc pracovních míst.

Nezaměstnanost v Řecku je dlouhodobým problémem, se kterým se země potýká. Hospodářská krize propukla v roce 2009, kdy vyšlo najevo, že si Řekové žijí nad poměry a dlouhodobě porušují pravidla EU, které musí dodržovat všechny státy s eurem. Od Řecka se začali odvracet investoři a Athény museli souhlasit s drastickými úsporami, aby dosáhly na potřebnou mezinárodní pomoc. V květnu roku 2010, kdy Řecku hrozil státní bankrot kvůli nemožnosti uhradit své dluhy, poskytly Evropská unie a Mezinárodní měnový fond Řecku úvěry v celkové výši 110 miliard eur. Výměnou za tento záchranný úvěr se Řecko zavázalo snížit rozpočtový schodek a přijmout celou řadu reforem. S reformami nesouhlasily odbory a svolaly celou řadu stávek. Situace se taktéž opakovala v roce 2012, kdy Řecko přijalo již druhý záchranný úvěr od EU a MMF ve výši 130 miliard eur. Ani v roce 2015 se Řecko neobešlo bez záchranného balíčku a přijalo úvěr ve výši 86 miliard eur.

Jak se vyvíjel státní dluh, který je vyjádřen jako % HDP v letech 2008-2016 je možno vidět v grafu 4.2. Jak v případě míry nezaměstnanosti, tak i ve výši státního dluhu jsou mezi zeměmi velké rozdíly. Česká republika udržuje státní dluh na poměrně nízké úrovni, zatímco řecký státní dluh je ve všech letech nad 100 % HDP. Maximální hodnoty zadlužení dosahuje Česká republika v roce 2013, kdy je státní dluh na úrovni 44,9 % HDP. Naopak maximální hodnota zadlužení pro Řecko je v letech 2014-2016, kdy se pohybuje okolo úrovně 180 % HDP.

Graf 4.2. Státní dluh vyjádřený jako % HDP v ČR a Řecku v letech 2008-2016

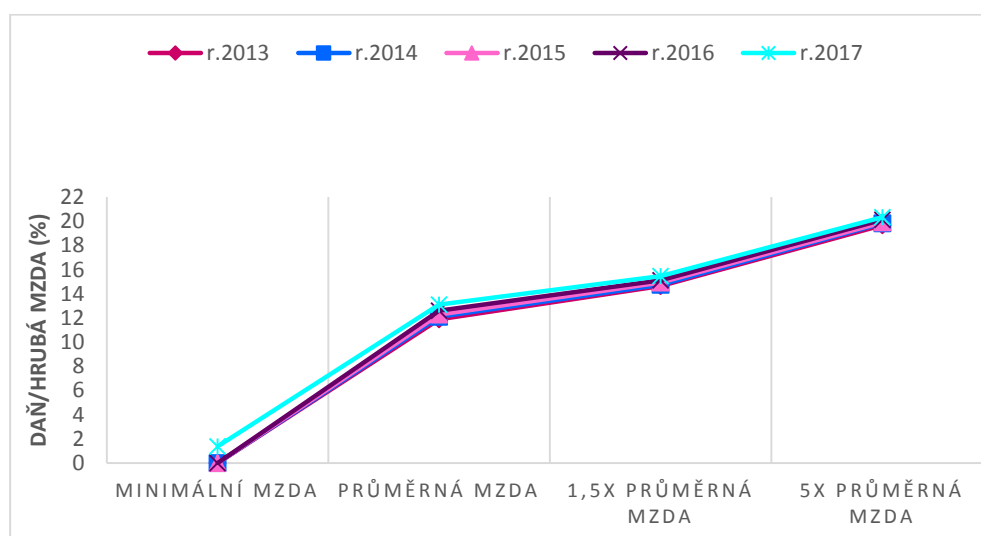
Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

4.2 Porovnání daňového zatížení vybraných typů poplatníků v České republice

Tato část kapitoly bude věnována výpočtu daňového zatížení a poměru čisté a hrubé mzdy u analyzovaných poplatníků v České republice. Analýza bude provedena pro všechny typy poplatníků v letech 2013-2017. Další dílčí část kapitoly se bude zaměřovat na porovnání daňového břemena pro všechny typy poplatníků v letech 2013 a 2017.

Jak se vyvíjelo daňové zatížení bezdětného poplatníka v České republice můžeme vidět v následujícím grafu 4.3.

Graf 4.3. Daňové zatížení v ČR pro bezdětného poplatníka v letech 2013-2017

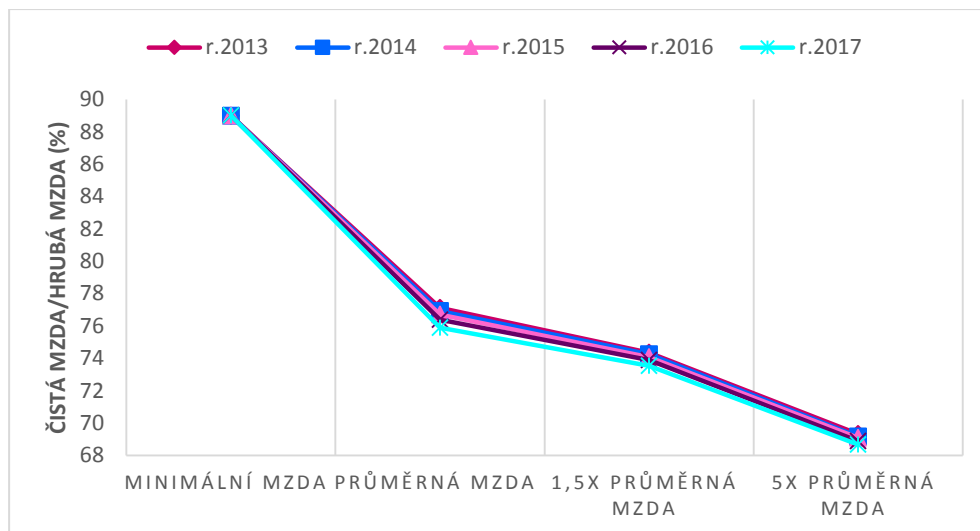

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu 4.3. je možno vidět, že křivky daňového zatížení pro bezdětného poplatníka v letech 2013-2017 víceméně splývají. Na to má vliv vzestupný vývoj jak minimálních mzd, tak průměrné mzdy. Měsíční sleva na poplatníka ve výši 2 070 Kč je ve všech analyzovaných letech neměnná. Lineární sazba daně ve výši 15 % je také ve všech letech totožná. V letech 2013-2017 při výši pěti násobku průměrné mzdy je ze mzdy poplatníka také navíc odčerpáván solidární příspěvek, který činí 1 547 Kč pro rok 2013, 1 726 Kč pro rok 2014, 1 812 Kč pro rok 2015, 2 094 Kč pro rok 2016 a 2 421 Kč pro rok 2017. Výše solidární daně se nemění ani při výši vyživovaných dětí. Daňové zatížení je logicky nejvyšší v roce 2017. Už při minimální mzdě, která je v tomto roce 11 000 Kč je daňové břemeno ve výši 150 Kč. Průměrná mzda je také nejvyšší v tomto roce, tudíž, jak již bylo zmíněno, při konstantní sazbě daně a slevy na poplatníka je daňové zatížení taktéž nejvyšší.

Druhým ukazatelem je poměr čisté mzdy a hrubé mzdy, který je možno vidět pro bezdětného poplatníka v grafu 4.4.

Graf 4.4. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v ČR pro bezdětného poplatníka v letech 2013-2017

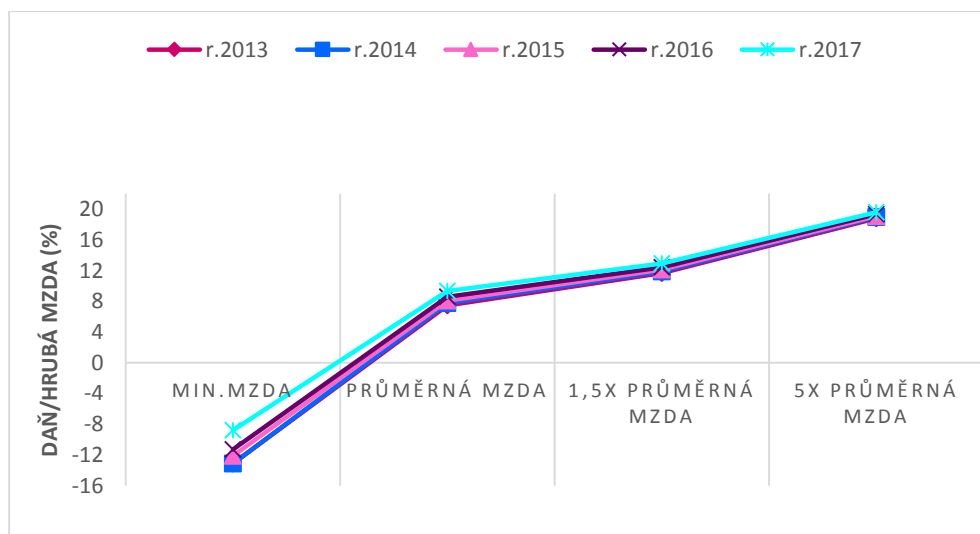

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 4.4. vyplývá, že poměr čisté a hrubé mzdy v letech 2013-2017 se výrazně neliší. Na to má vliv již zmiňovaná vzestupná tendence růstu minimální i průměrné mzdy a neměnná sleva na poplatníka.

Vývoj sledovaných ukazatelů pro poplatníka v České republice s jedním vyživovaným dítětem je možno vidět v grafech 4.5 a 4.6.

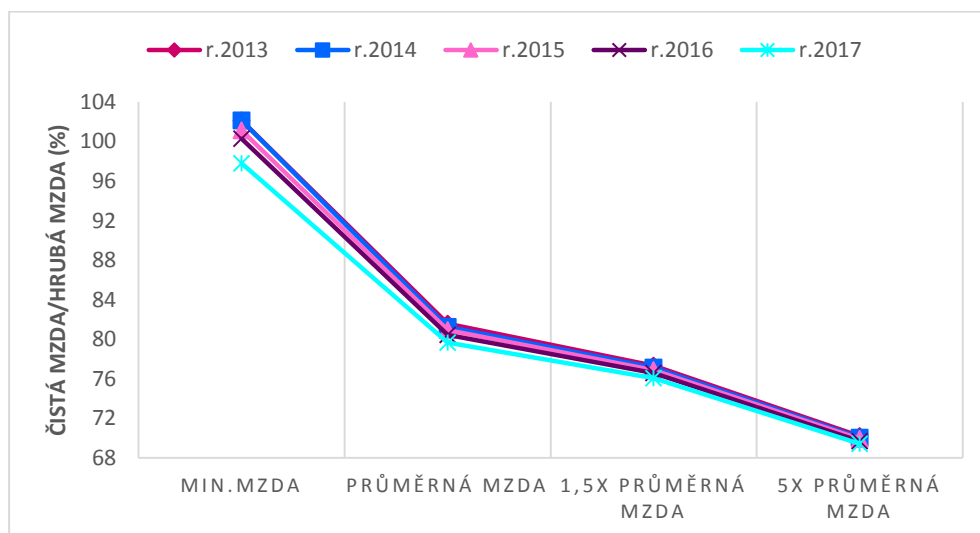
Graf 4.5. Daňové zatížení v ČR pro poplatníka s jedním dítětem v letech 2013-2017

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 4.5. je zřejmé, že nejnižší zatížení osobní důchodovou daní v případě poplatníka s jedním vyživovaným dítětem je v roce 2013 z důvodu výše zmiňovaných příčin. V roce 2013 je daňové zvýhodnění na jedno vyživované dítě oceněno částkou 1 117 Kč a jeho výše se nemění ani v ostatních analyzovaných letech. Daňové zatížení dosahuje záporných hodnot v případě minimální mzdy, kdy dochází k výplatě daňového bonusu. V letech 2013-2016 dostane poplatník vyplácen celý daňový bonus v hodnotě 1 117 Kč, jelikož je jeho daňová povinnost nulová již při uplatnění slevy na poplatníka. V roce 2017 uplatnění slevy na poplatníka na nulovou daňovou povinnost nestačí, proto bude daň v hodnotě 150 Kč ještě snížena díky daňovému zvýhodnění a bude vyplácen daňový bonus v hodnotě 967 Kč.

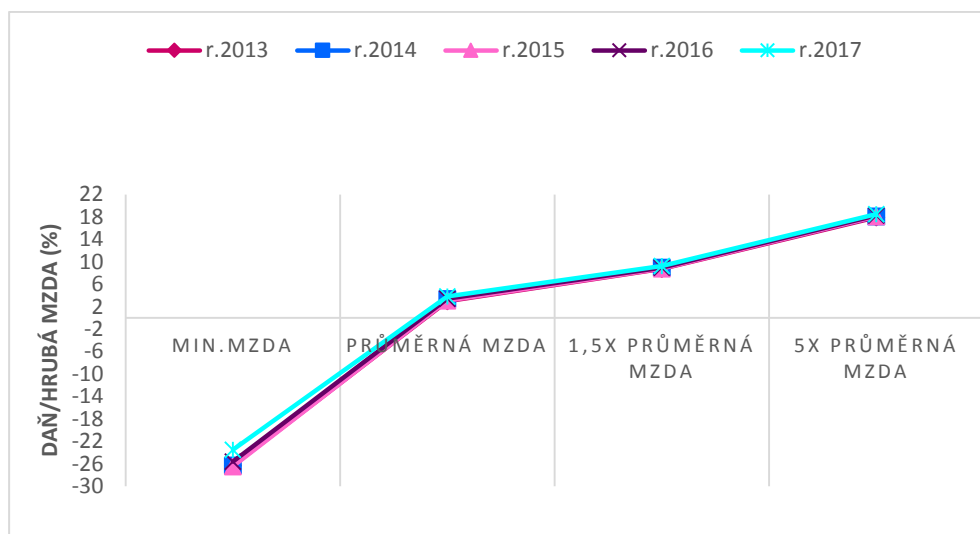
Graf 4.6. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v ČR poplatníka s jedním dítětem v letech 2013-2017

Zdroj: vlastní zpracování

Poslední příklad je zaměřen na daňového poplatníka se dvěma vyživovanými dětmi, na které si uplatňuje daňové zvýhodnění. Jak se vyvíjela jeho daňová povinnost je možno vidět v následujících grafech 4.7 a 4.8.

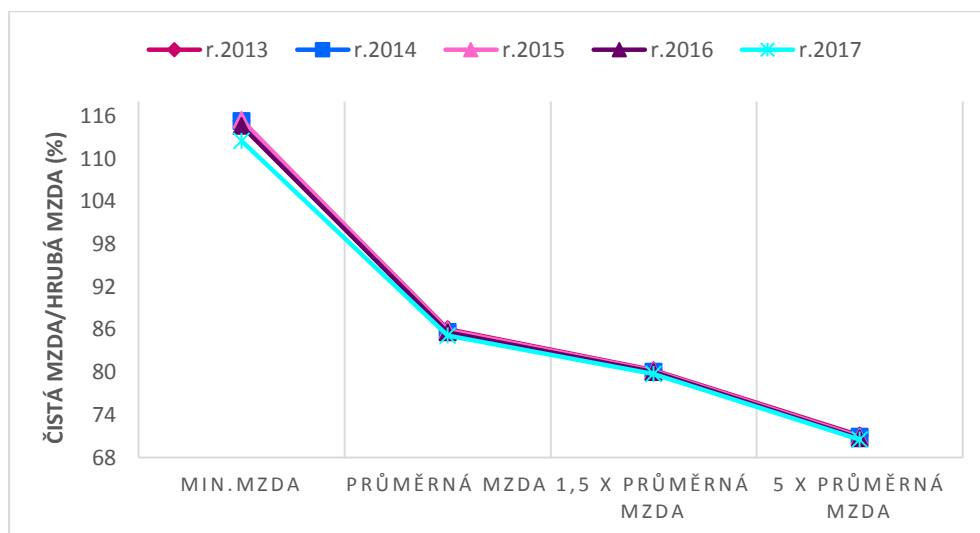
Graf 4.7. Daňové zatížení v ČR poplatníka se dvěma dětmi v letech 2013-2017

Zdroj: vlastní zpracování

V tomto případě je vývoj daňového břemena velice podobný jako u poplatníka s jedním vyživovaným dítětem, což také jasně ukazuje tvar jednotlivých křivek. V letech 2013-2014 je daňové zvýhodnění pro druhé nezaopatřené dítě ve výši 1 117 Kč, zatímco v roce 2015 je částka zvýšena na 1 317 Kč, v roce 2016 na 1 417 Kč a v roce 2017 na 1 617 Kč. Daň se dostává do záporných hodnot a přibližuje se až k výši -27 % v případě minimální mzdy, kdy poplatník obdrží daňový bonus.

Graf 4.8. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v ČR poplatníka se dvěma dětmi v letech 2013-2017

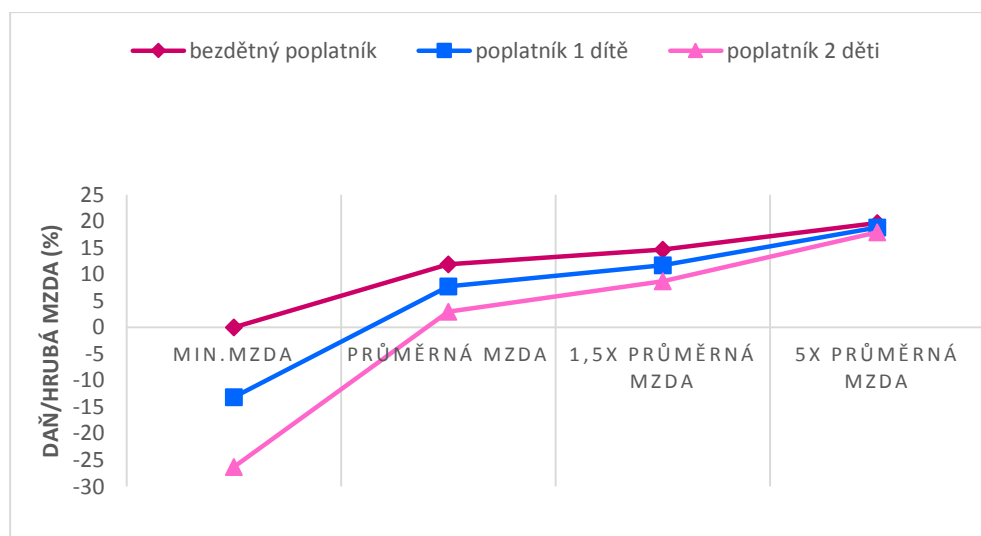
Zdroj: vlastní zpracování

V první části této kapitoly bylo vypočítáno daňové zatížení osobní důchodovou daní a poměr čisté mzdy a hrubé mzdy pro modelového poplatníka v České republice. Ukazatele byly vypočítány v analyzovaných letech 2013-2017 pro poplatníka bez dětí, s jedním vyživovaným dítětem a se dvěma dětmi. Díky daňovému zvýhodnění na nezaopatřené děti má daňové břemeno klesající tendenci, tím pádem poplatník se dvěma dětmi má nejnižší daňovou povinnost; v některých případech daňový bonus.

4.2.1 Porovnání daňového zatížení všech typů poplatníků v ČR v roce 2013

Tato část kapitoly je věnována porovnání daňového zatížení pro všechny typy poplatníků v České republice v roce 2013. Vyjádřen je také poměr čisté mzdy a hrubé mzdy všech poplatníků. V tomto analyzovaném roce byla nejnižší jak minimální, tak průměrná mzda. Daňové zvýhodnění bylo ve stejné výši jak pro jedno, tak i pro druhé dítě.

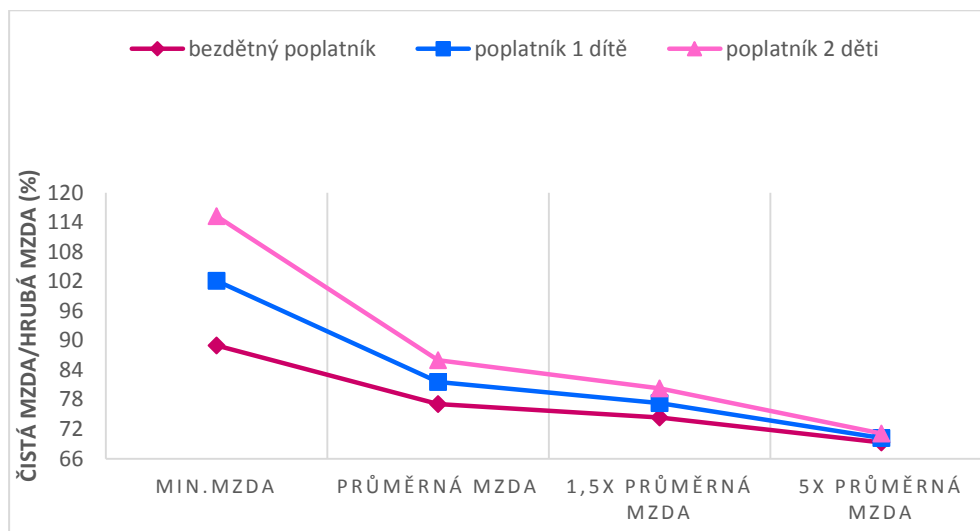
Graf 4.9. Daňové zatížení v ČR pro všechny typy poplatníků v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování

V grafech je zřejmé, že nejnižšího daňového zatížení dosahuje poplatník se dvěma vyživovanými dětmi. Daňové břemeno dosahuje záporných hodnot vlivem daňového zvýhodnění. Při poměru čisté mzdy na hrubé mzdě křivka dosahuje až k hodnotě 116 %, kdy při minimální mzdě poplatník dostane vyplácen daňový bonus v částce 2 234 Kč společně s hrubou mzdou. Poplatník s jedním vyživovaným dítětem dostane bonus ve výši 1 117 Kč při minimální mzdě a bezdětný poplatník sice neobdrží nic, avšak nezaplatí žádnou daň.

Graf 4.10. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v ČR pro všechny typy poplatníků v roce 2013

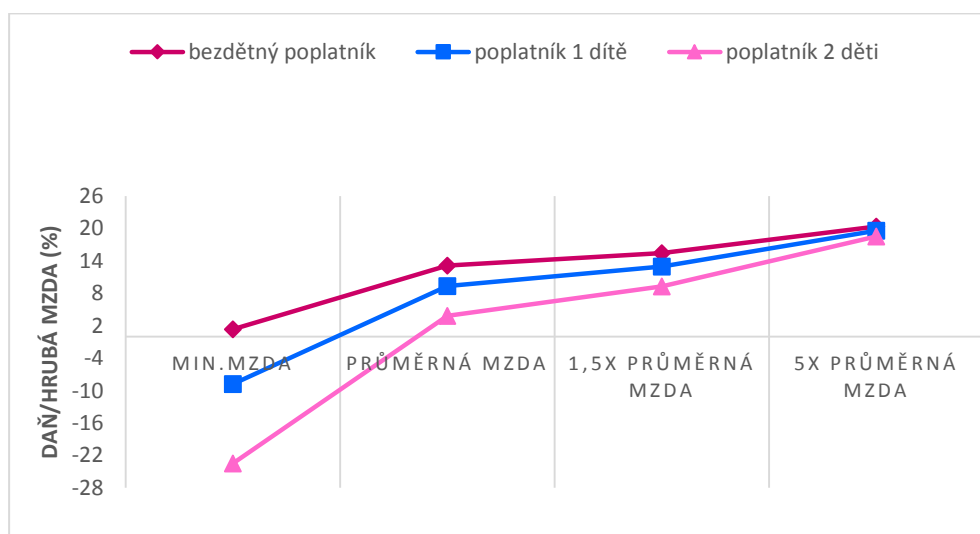

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.2 Porovnání daňového zatížení všech typů poplatníků v ČR v roce 2017

Následující část kapitoly se bude věnovat výpočtu daňového zatížení a poměru čisté mzdy a hrubé mzdy všech typů poplatníků v České republice v roce 2017. Tento rok byl zvolen, jelikož byla nejvyšší minimální i průměrná mzda a také z důvodu zvýšení daňového zvýhodnění na druhé vyživované dítě. Toto daňové zvýhodnění se projeví snížením daňového zatížení poplatníka.

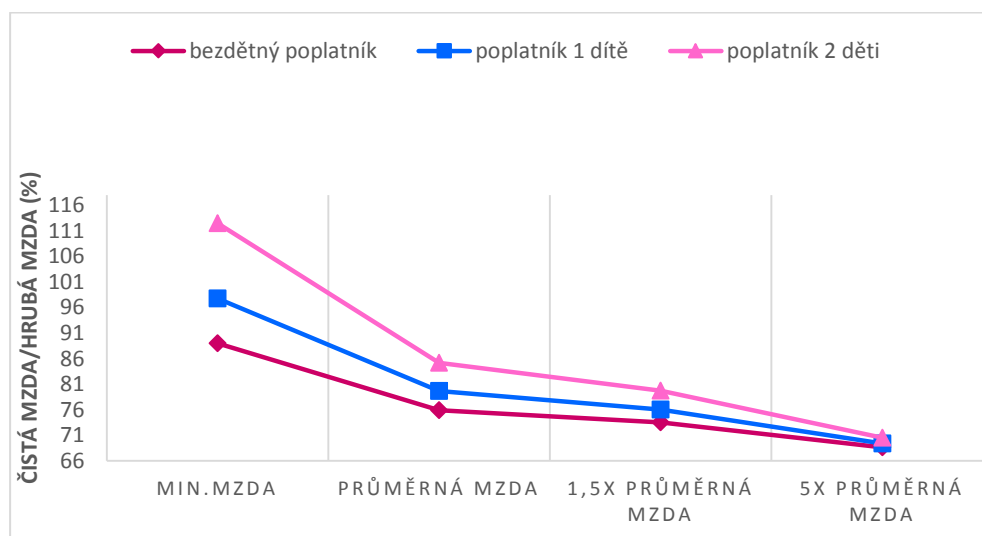
Graf 4.11. Daňové zatížení v ČR pro všechny typy poplatníků v roce 2017

Zdroj: vlastní zpracování

Vývoj křivek se opakuje jako v roce 2013, kdy je nejnižší daňové zatížení v případě poplatníka se dvěma dětmi. V roce 2017 poměr čisté mzdy k hrubé mzdě dosahuje hodnoty 113 %, minimální mzda z původních 8 500 Kč (v roce 2013) se vyšplhala na částku 11 000 Kč a daňové zvýhodnění pro druhé nezaopatřené dítě činí 1 617 Kč.

Graf 4.12. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v ČR pro všechny typy poplatníků v roce 2017

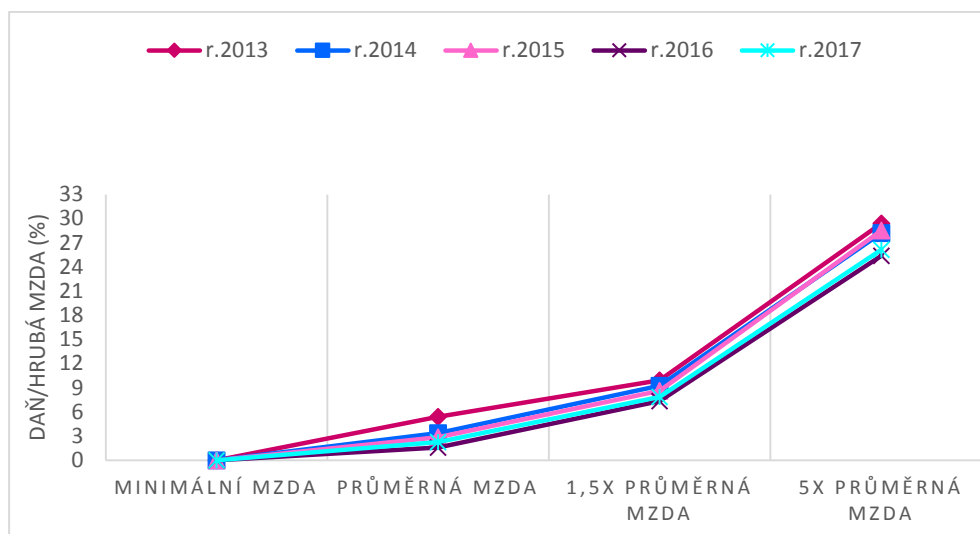

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Porovnání daňového zatížení vybraných typů poplatníků v Řecku

Tato část kapitoly se bude věnovat analýze daňového zatížení a poměru čisté a hrubé mzdy u třech vybraných poplatníků v Řecku. V první části budou zkoumány rozdíly ve zdanění v letech 2013-2017 u všech poplatníků. První dílčí část této kapitoly je věnována výpočtu těchto ukazatelů v roce 2013. Poslední část je pro rok 2017, kde je spočítáno daňové zatížení pro tyto modelové poplatníky.

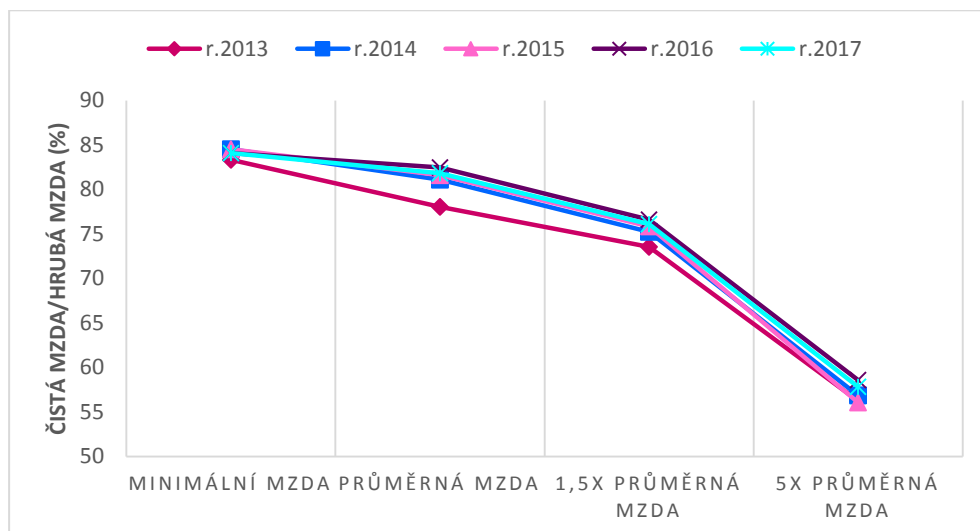
Graf 4.13. Daňové zatížení v Řecku pro bezdětného poplatníka v letech 2013-2017

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 4.13. je patrné, že nejvyšší daňové zatížení je v roce 2013, při pěti násobku průměrné mzdy daňové zatížení dosahuje 29 %. Daňové sazby v letech 2013-2015 byly na stejné úrovni ve výši 22, 32 a 42 %. V roce 2016 se daňové pásmo rozrostlo o jednu sazbu a došlo ke změnám výše rozmezí zdanitelných důchodů a výši sazeb z původních 22, 32 a 42 procent na 22, 29, 37 a 45 procent. V letech 2013-2017 byla minimální mzda ve výši 683,76 €. Minimální mzda zůstává ve všech letech stejná, jelikož míra nezaměstnanosti neklesla pod 10 % (podmínka pro zvýšení minimální mzdy). Daňová povinnost je při minimální mzdě nulová, protože roční zdanitelný příjem nepřesahuje částku 8 636 €. Ve výpočtech je použito navýšení nezdanitelného základu daně díky prokazování výdajů na zboží a služby při počtu vyživovaných dětí. Toto navýšení je oceněna částkou 2 100 € v letech 2013-2015 a v letech 2016-2017 bylo sníženo na 1 900 €. Tyto částky jsou platné pro poplatníka bez vyživovaných dětí. Také je uplatněn odpočet daně ve výši 1,5 % daňové povinnosti, jelikož poplatník odvádí měsíční zálohy na daň. Pojistné IKA (sociální zabezpečení + zdravotní pojištění) je ve výši 16,5 % pro rok 2013, v letech 2014-2015 ve výši 15,5 % a v roce 2016 se opět zvýšilo na 16 % a zůstalo tak i v roce 2017. Od ledna 2012 jsou ze mzdy odváděny také solidární příspěvky, které se platí už při výši průměrné mzdy. Solidární daň pro rok 2012 se pohybuje v rozmezí od 1 % do 4 %. V roce 2015 se pásma pro solidární daň rozrostla a dosahují hodnot od 0,7 % do 8 %. Daňové zatížení má klesající tendenci od roku 2013 vlivem snižování průměrné mzdy a změn daňových sazeb. V letech 2013-2016 průměrná mzda činila 1 276 €, 1 154 €, 1 116 € a 936 €. Mírný nárůst daňového zatížení je možno vidět až v roce 2017 vlivem zvýšení průměrné mzdy na 974 €.

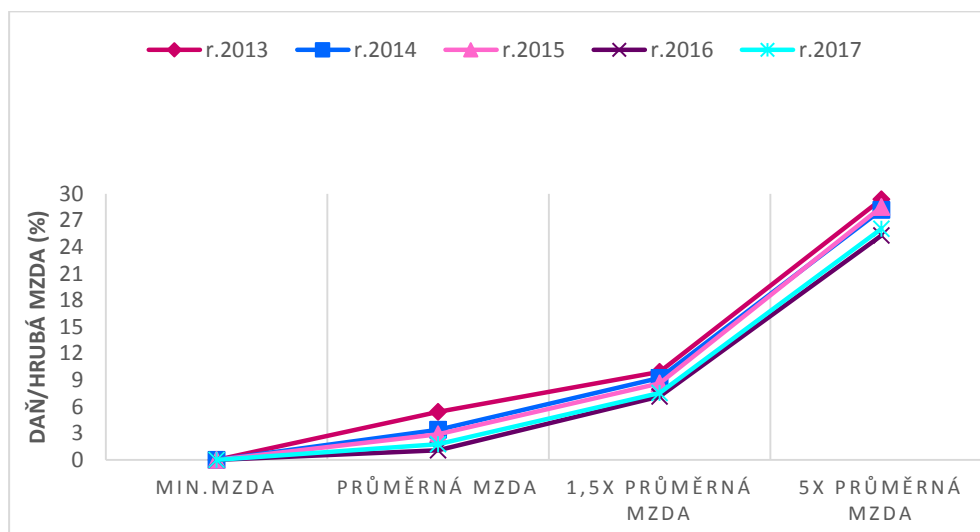
Graf 4.14. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v Řecku pro bezdětného poplatníka v letech 2013-2017

Zdroj: vlastní zpracování

Vývoj daňového zatížení pro poplatníka s jedním vyživovaným dítětem je možno vidět v grafech 4.15. a 4.16.

Graf 4.15. Daňové zatížení v Řecku pro poplatníka s jedním dítětem v letech 2013-2017

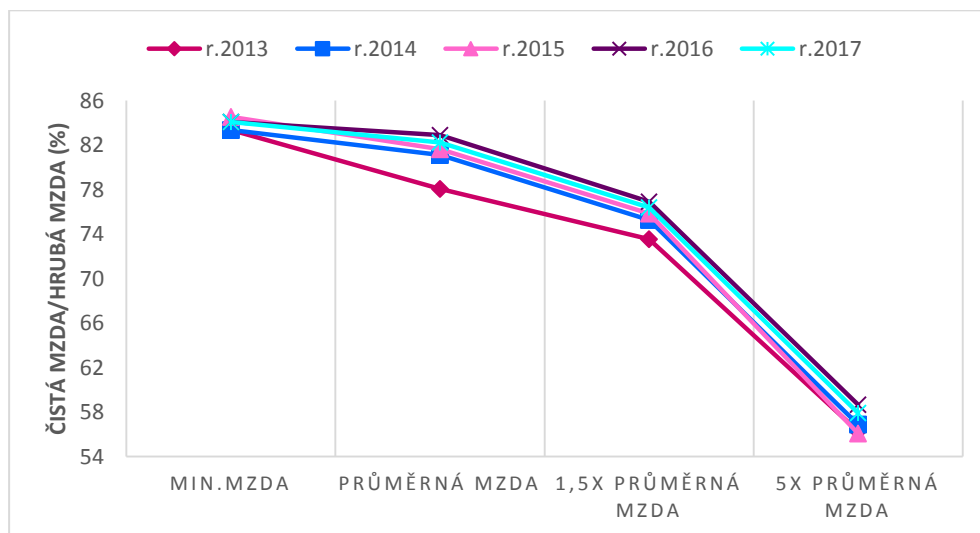

Zdroj: vlastní zpracování

Vývoj křivek v grafu v případě poplatníka s jedním vyživovaným dítětem v letech 2013-2015 je totožný jako u bezdětného poplatníka. Nejvyšší daňové zatížení je tedy v roce 2013. Důvodem stejného daňového zatížení je zrušení posunutí nezdanitelné hranice vlivem nezaopatřených dětí. Je zde počítáno s částkou 2 100 € (nulový počet dětí). Navýšení nezdanitelného základu daně při počtu vyživovaných dětí je znovu zavedeno v roce 2016 a je

platné i pro rok 2017. Oceňuje se částkou 1 950 € pro jedno dítě. Nejnižší daňové zatížení je v roce 2016, kdy při pěti násobku průměrné mzdy musí poplatník zaplatit daň 1 185 €, v roce 2013 zaplatí 1 875 €. Průměrná mzda je v roce 2016 oproti roku 2013 nižší o 1 700 €.

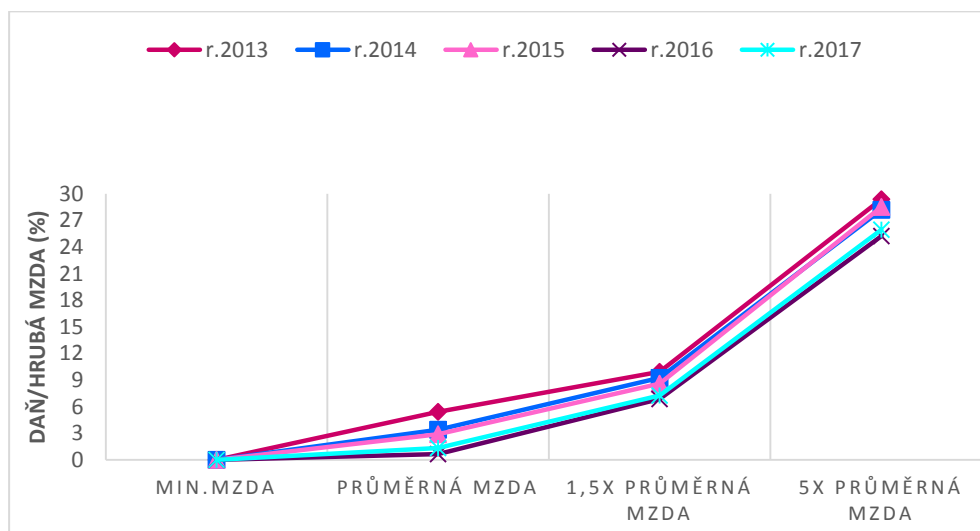
Graf 4.16. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v Řecku pro poplatníka s jedním dítětem v letech 2013-2017

Zdroj: vlastní zpracování

Poslední typ modelového poplatníka je ten, který má dvě nezaopatřené děti. Jak se vyvíjelo jeho daňové zatížení je možno sledovat v grafech 4.17 a 4.18.

Graf 4.17. Daňové zatížení v Řecku pro poplatníka se dvěma dětmi v letech 2013-2017

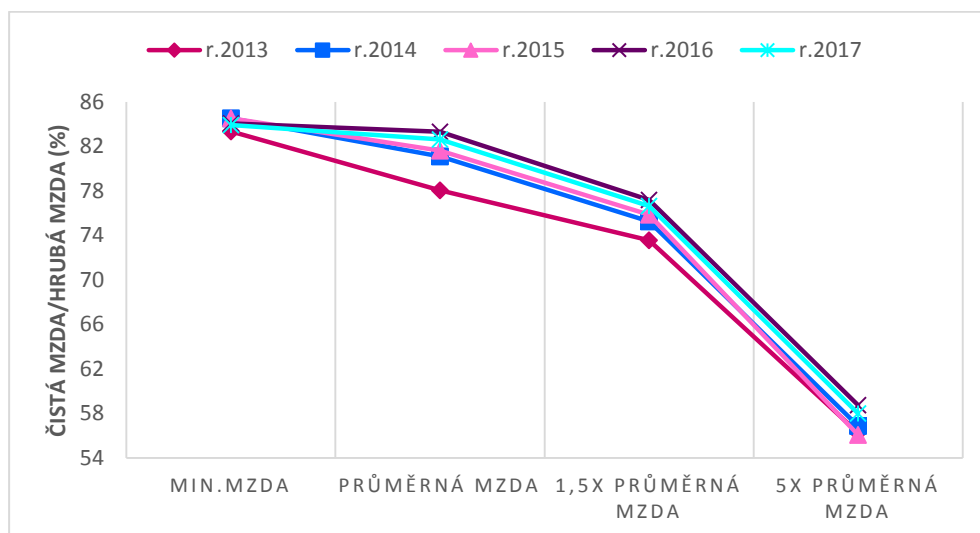

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 4.17. je patrné, že situace je podobná, tak jako v případě poplatníka s jedním vyživovaným dítětem. Vývoj křivek je víceméně totožný. V letech 2016-2017 je navýšení

nezdanitelného základu daně pro poplatníka se dvěma vyživovanými dětmi v hodnotě 2 000 €. V letech 2013-2015 je toto navýšení ve výši 2 100 €, tak jako u bezdětného poplatníka. Nejnižší daňové zatížení je v roce 2016, kdy při 5-násobku průměrné mzdy poplatník celkem zaplatí na dani 1 181 €. Naopak nejvyšší zatížení je v roce 2013, kdy zaplatí 1 875 € (tak jako v případě poplatníka bez vyživovaných dětí).

Graf 4.18. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v Řecku pro poplatníka se dvěma dětmi v letech 2013-2017

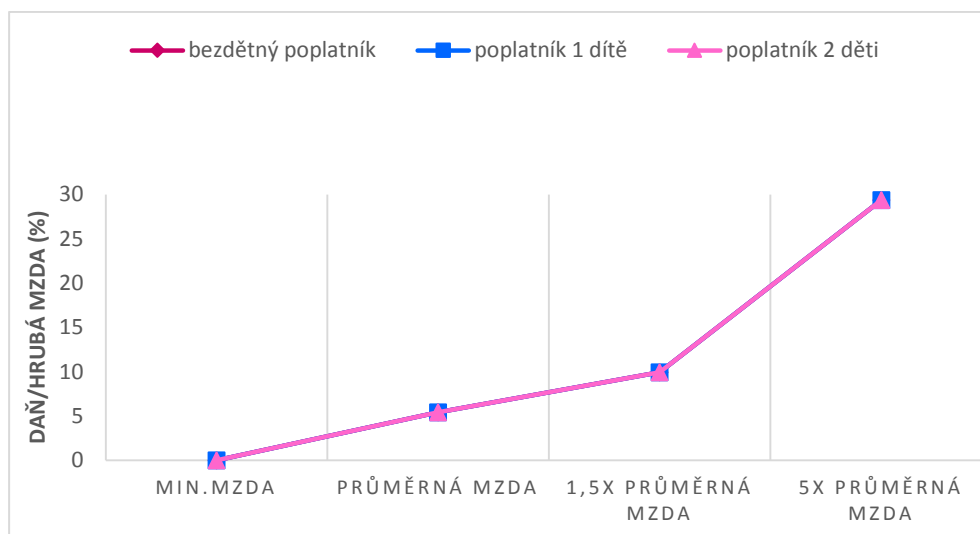

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.1 Porovnání daňového zatížení všech typů poplatníků v Řecku v roce 2013

Tato část kapitoly bude zaměřena na výpočet daňového zatížení a poměru čisté mzdy a hrubé mzdy v Řecku v roce 2013. V tomto roce byly změněny daňové sazby a daňová pásma (z osmi daňových pásem z roku 2012 se stala pouze tři pásma se sazbami 22, 32 a 42 %). V tomto roce bylo zrušeno navýšení nezdanitelného základu daně při počtu vyživovaných dětí a uzákonil se příspěvek na dítě.

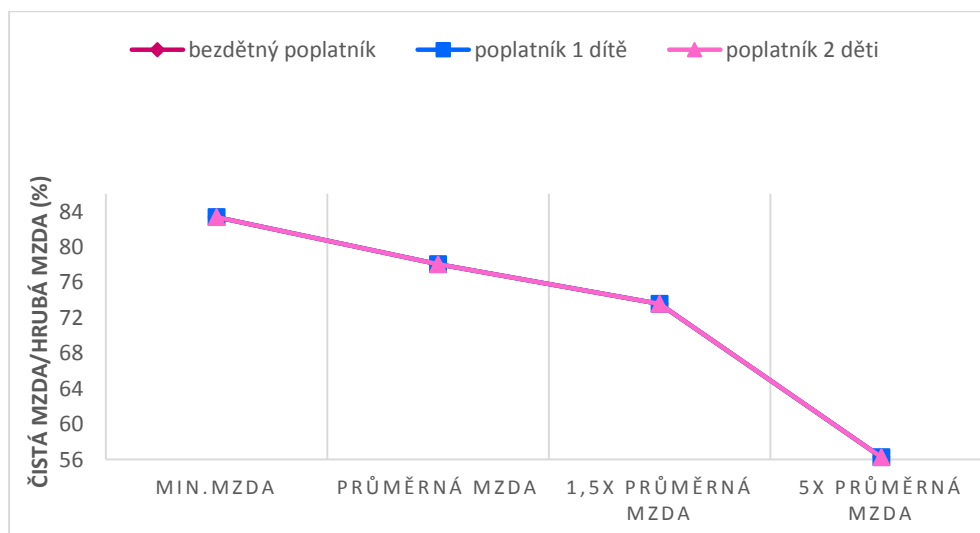
Graf 4.19. Daňové zatížení v Řecku pro všechny typy poplatníků v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu 4.19., který zobrazuje daňové zatížení pro rok 2013 je možno vidět, že křivky pro všechny druhy poplatníků splývají. Důvodem splývajících křivek je výše zmíněný fakt, že bylo zrušeno posunutí nezdanitelného základu daně podle počtu dětí, a proto se počítalo pouze s částkou 2 100 €. Solidární příspěvek je odčerpáván ze mzdy už při průměrné mzdě, který je v hodnotě 11 €. Nejvyššího poměru čisté a hrubé mzdy dosahuje poplatník při výši pěti-násobku průměrné mzdy, který dosahuje 83 procentních bodů.

Graf 4.20. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v Řecku pro všechny typy poplatníků v roce 2012

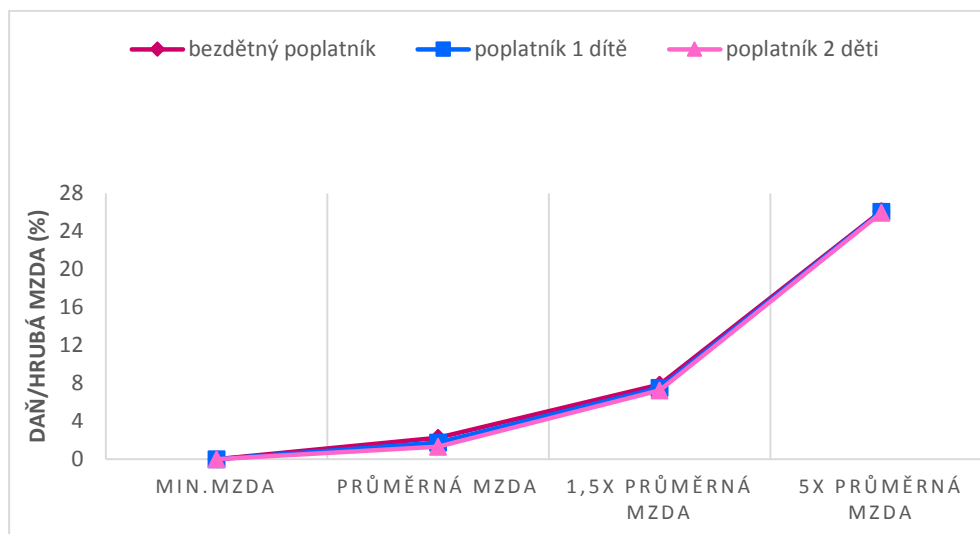

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.2 Porovnání daňového zatížení všech typů poplatníků v Řecku v roce 2017

Tato část kapitoly bude věnována srovnání daňového zatížení jak bezdětného poplatníka, tak poplatníka s jedním dítětem a dvěma dětmi v roce 2017. Pro analyzovaný rok 2017 platily stejné daňové sazby jako pro rok 2016. V tomto roce se však zvýšila průměrná mzda oproti roku 2016 (936 €) na částku 974 €.

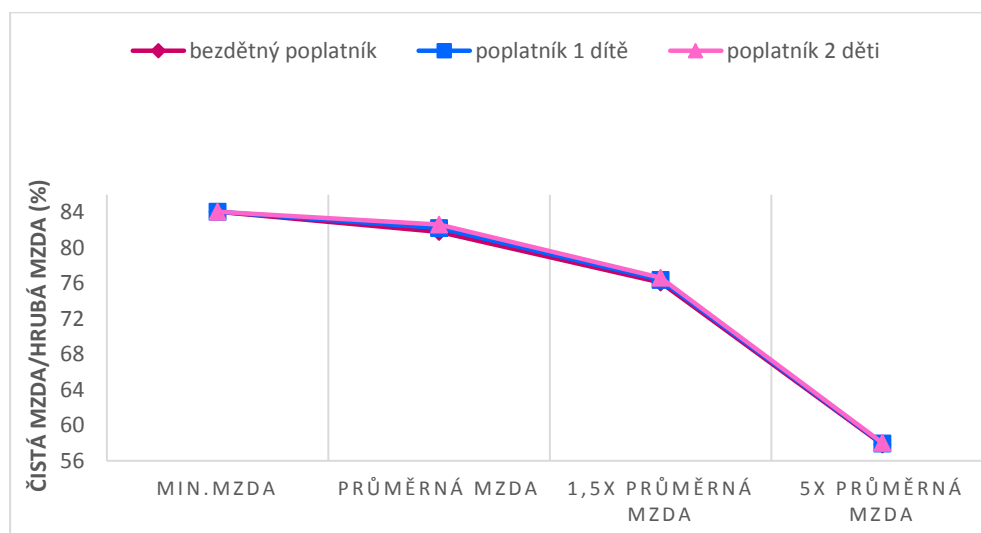
Graf 4.21. Daňové zatížení v Řecku pro všechny typy poplatníků v roce 2017

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 4.21. je patrné, že v případě bezdětného poplatníka, poplatníka s jedním dítětem i se dvěma dětmi v roce 2017 je daňové zatížení skoro totožné. Rozdíly v daňové povinnosti se pohybují v malém rozmezí dle počtu vyživovaných dětí. V roce 2017 je navýšení nezdanitelného základu ve výši 1 900 € pro bezdětného poplatníka, 1 950 € pro poplatníka s jedním vyživovaným dítětem a 2 000 € pro poplatníka se dvěma dětmi. Nejvyšší daňové povinnosti dosahuje bezdětný poplatník, který při pěti-násobku mzdy zaplatí na dani 1 273 € (daň z příjmu ve výši 1 123 € + solidární daň ve výši 167 € - odpočet slevy z důvodu placení zálohy ve výši 17 €), zatímco se dvěma dětmi zaplatí 1 265 € (daň z příjmu 1 115 € + solidární daň ve stejné výši 167 € - odpočet slevy z důvodu placení zálohy ve výši 17 €), tj. o 8 € méně.

Graf 4.22. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v Řecku pro všechny typy poplatníků v roce 2017

Zdroj: vlastní zpracování

4.4 Komparace daňového zatížení v České republice a Řecku

Poslední část této kapitoly se bude zabývat komparací daňového zatížení v obou státech pro všechny typy poplatníků v letech 2013, 2015 a 2017.

V rámci České republiky v těchto letech nedošlo k žádným radikálním změnám, avšak Řecko od roku 2012 prochází skoro každým rokem daňovými reformami.

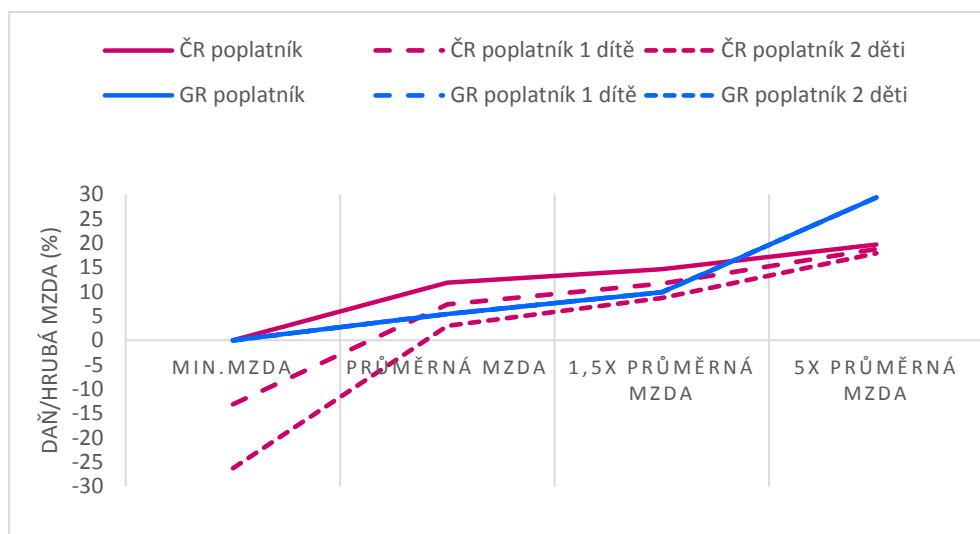
V roce 2013 průměrná mzda v Řecku dosahovala poměrně vysoké částky 1 276 € (tj. 32 493 Kč⁶ proti ČR 25 128 Kč) a zdanění probíhalo naposled v sedmi daňových pásmech. Od ledna 2012 se začínají ze mzdy zaměstnance strhávat zálohy na příspěvky solidární daně společně se zálohami na daň z příjmu.

V roce 2014 bylo pojistné IKA (sociální zabezpečení + zdravotní pojištění) ve výši 15,5 % (tj. o 1 % méně než v roce 2012) a zdaňovalo se pouze ve třech daňových pásmech. V roce 2016 byly opět změněny daňové sazby a ze tří pásem se staly čtyři s odlišnými hodnotami. Také se v tomto roce opětovně zavedlo zvýšení nezdanitelného základu daně dle počtu dětí.

V grafu 4.23. je možné vidět daňové zatížení v obou státech pro všechny typy poplatníků v roce 2013.

⁶ Kurz ČNB 1 EUR / 25,465 Kč ze dne 25. 4. 2018

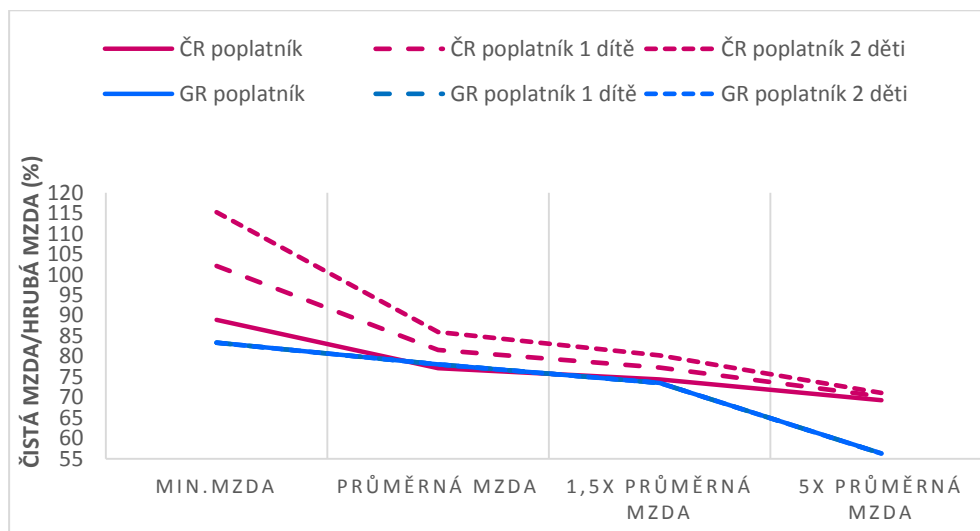
Graf 4.23. Daňové zatížení v ČR a Řecku všech typů poplatníků v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 4.23. vyplývá, že daňové zatížení osobní důchodovou daní je nejnižší pro českého poplatníka se dvěma nezaopatřenými dětmi. Křivka při minimální mzdě dosahuje hodnoty -26 %, přičemž zde dochází k vyplácení daňového bonusu ve výši 2 234 Kč, který je přičten k hrubé mzdě. Naopak řecký poplatník v tomto případě neobdrží navíc nic, ale jeho daňová povinnost je nulová. Při průměrné mzdě je rozdíl necelých 2,5 %, při 1,5násobku průměrné mzdy je rozdíl 1,2 %. Velká difference je ve zdanění v případě 5násobku průměrné mzdy, kdy řecký poplatník dosahuje hodnoty daňového zatížení 29 % a poplatník v Česku necelých 18 %. Záporná daň rovněž platí pro českého zaměstnance s jedním vyživovaným dítětem (obdrží daňový bonus ve výši 1 117 Kč). Poplatník v Řecku má daň nulovou při minimální mzdě. Rozdíly v případě poplatníka s jedním závislým dítětem jsou malé – v případě průměrné a 1,5násobku průměrné mzdy zaplatí více poplatník v Česku, avšak při 5násobku průměrné mzdy je daňové zatížení zaměstnance v Řecku téměř o 10 % více než v České republice. V případě bezdětného poplatníka je možno pozorovat rozdíly ve zdanění okolo 5 %, v tomto případě zaplatí více český poplatník při průměrné mzdě a 1,5násobku průměrné mzdy. Nejvyšší daňové zatížení má řecký poplatník (ať už bezdětný či se dvěma dětmi) při 5násobku průměrné mzdy, přičemž rozdíly dle typu poplatníka nejsou žádné.

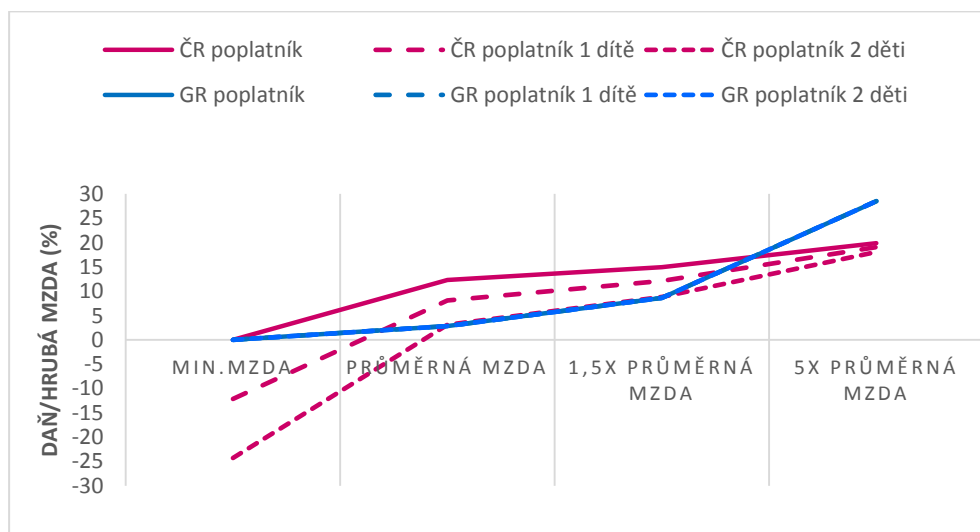
Graf 4.24. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v ČR a Řecku pro všechny typy poplatníků v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování

Jak se vyvíjelo daňové zatížení v České republice a Řecku v roce 2015 je možno vidět v grafech 4.25. a 4.26.

Graf 4.25. Daňové zatížení v ČR a Řecku pro všechny typy poplatníků v roce 2015

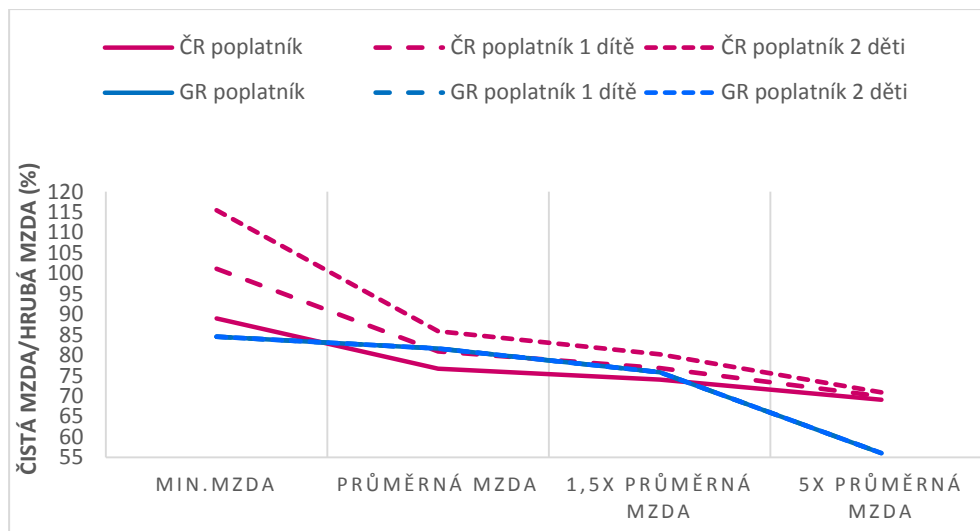

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2015 je vývoj křivek pro Českou republiku pro všechny typy poplatníků téměř totožný jako v roce 2013. Jediná změna, která nastala v roce 2015 v ČR je zvýšení daňového zvýhodnění pro druhé dítě z původních 1 117 Kč na 1 317 Kč a na třetí dítě 1 417 Kč. Částka

slevy na poplatníka zůstává ve stejné výši. Křivka zdanění pro Řecko je pro všechny typy poplatníků totožná vlivem zrušení posunutí nezdanitelné části základu daně při počtu dětí⁷.

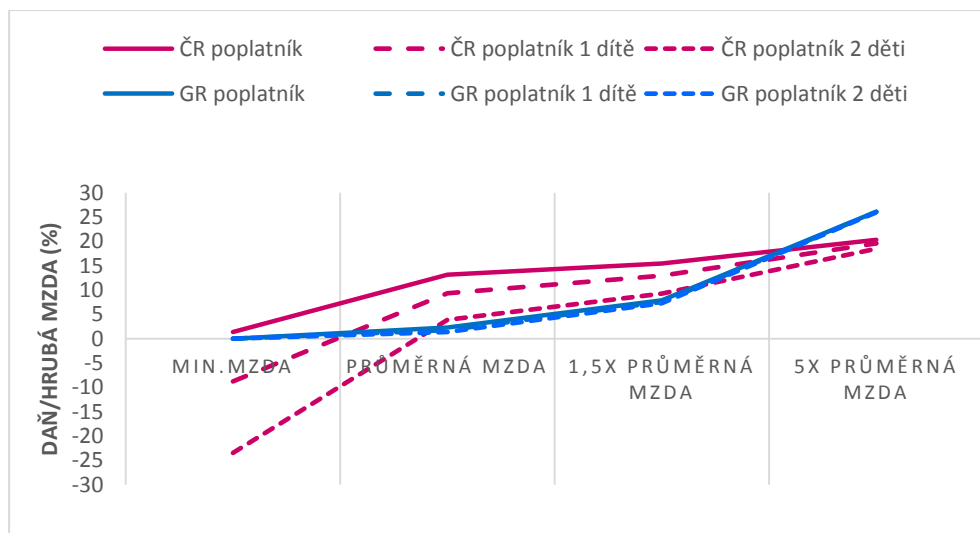
Graf 4.26. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v ČR a Řecku pro všechny typy poplatníků v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Vývoj daňového zatížení a poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v roce 2017 je vyjádřen v grafech 4.27 a 4.28

Graf 4.27. Daňové zatížení v ČR a Řecku pro všechny typy poplatníků v roce 2017

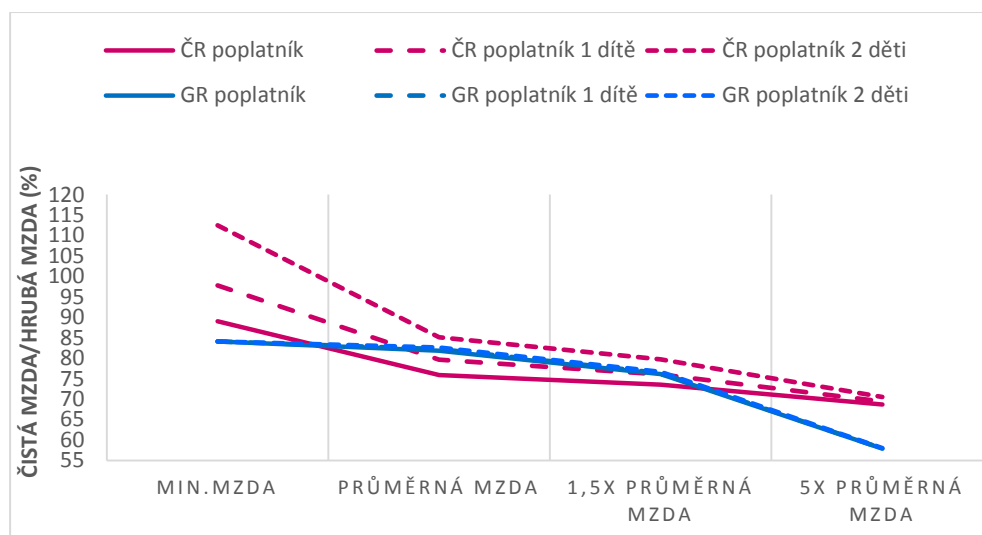

Zdroj: vlastní zpracování

⁷ Zrušeno v roce 2013

Z grafu je 4.27. patrné, že i v roce 2017 v České republice v případě poplatníka s jedním či dvěma vyživovanými dětmi je daňové zatížení záporné. V tomto roce se zvýšila částka daňového zvýhodnění pro druhé dítě na 1 617 Kč a pro třetí dítě na 2 017 Kč. Poplatník s jedním nezaopatřeným dítětem při minimální mzdě obdrží daňový bonus ve výši 967 Kč a 2 584 Kč se dvěma dětmi. Bezdětný poplatník dosahuje nulového zdanění, v Řecku má nulové zatížení každý z poplatníků, ať už bezdětný či s dvěma dětmi. Průměrná mzda v Řecku je vyhodnocena na částku 974 € (24 803 Kč), v Česku 29 504 Kč, což je o 4 701 Kč vyšší v České republice. Daňové zatížení při průměrné mzdě v případě bezdětného poplatníka je o 11 % vyšší v Česku. Celkově má český poplatník vyšší zdanění při průměrné a 1,5násobku průměrné mzdy. Při výši 5násobku průměrné mzdy má daňové zatížení vyšší poplatník v Řecku, kdy se pohybuje okolo hodnot 26 %.

Graf 4.28. Poměr čisté mzdy a hrubé mzdy v ČR a Řecku pro všechny typy poplatníků v roce 2017

Zdroj: vlastní zpracování

4.5 Shrnutí výsledků komparace daňového zatížení pro modelové poplatníky

Tato kapitola se věnovala výpočtům daňového zatížení osobní důchodovou daní. První dílčí část se zabývala výpočtem daňového zatížení bezdětného poplatníka, poplatníka s jedním dítětem a dvěma dětmi v České republice v letech 2013-2017. Druhá dílčí část se taktéž zabývala výpočtem daňového zatížení pro stejné typy poplatníků, ve stejných analyzovaných v Řecku. Následně byla provedena komparace osobní důchodové daně modelových poplatníků v České republice a Řecku ve vybraných letech. Z důvodu zachycení širšího spektra různých

sociálních situací poplatníků bylo zvoleno srovnání v rozmezí od minimální mzdy až po pěti násobek průměrné mzdy.

V Řecku je používána klouzavě progresivní sazba daně, která se pohybuje v pásmech. V analyzovaných letech 2013-2017 byly tyto sazby změněny jednou, konkrétně v roce 2016, kdy došlo k rozšíření daňového pásma z původních třech sazeb (22, 32 a 42 %) na čtyři v rozmezí od 22 do 45 %. V České republice je naopak používána lineární sazba daně, která je ve všech analyzovaných letech ve výši 15 %. Sazba solidární daně je taktéž v případě Řecka klouzavě progresivní a změnila se v roce 2015 i v roce 2016. Pro Českou republiku je stanoven hraniční příjem, od kterého se odečítá základ daně a solidární daň je poté ve výši 7 %.

Položka ovlivňující daňové zatížení v České republice je sleva na poplatníka, kterou si poplatník uplatňuje na svou osobu a dále je možno využít daňového zvýhodnění při počtu vyživovaných dětí. V Řecku sleva na poplatníka neexistuje, je pouze stanovena hodnota, o kterou si může poplatník navýšit nezdanitelný základ při splnění podmínky prokázání výdajů na zboží a služby. V letech 2013-2015 má bezdětný poplatník v Řecku stejné daňové zatížení jako poplatník s vyživovanými dětmi. Změna nastává až v roce 2016, kdy se hodnota navýšení nezdanitelného základu daně zvyšuje dle počtu vyživovaných dětí.

V České republice má poplatník nárok na získání daňového bonusu, tzn. že jeho daňové zatížení se dostává do záporných hodnot, v Řecku nikoliv.

V první části této kapitoly bylo spočítáno daňové zatížení pro všechny typy poplatníků v České republice. Z uvedených výpočtů vyplynulo, že nejvyšší daňové zatížení má poplatník bez vyživovaných dětí. Díky vyživovaným dětem se daňové zatížení při minimální mzdě dostává do záporných hodnot vlivem daňového zvýhodnění. Dochází zde k vyplácení daňového bonusu.

Druhá část této kapitoly se věnovala výpočtům daňového zatížení modelových poplatníků v Řecku. Daňové zatížení bylo nejvyšší pro bezdětného poplatníka při 5násobku průměrné mzdy. V Řecku nejsou oproti ČR daňová zvýhodnění na vyživované děti.

V poslední části této kapitoly byla provedena komparace daňových subjektů ve všech životních situacích v obou státech. Analýza proběhla v letech 2013, 2015 a 2017. Ve všech letech bylo zaznamenáno nejvyšší daňové zatížení u modelového poplatníka ve všech situacích v Řecku při 5ti násobku průměrné mzdy. Jsou zde pouze nepatrné rozdíly při počtu

vyživovaných dětí. Společně s osobní důchodovou daní poplatník zaplatí také navíc zvláštní příspěvek solidarity.

5 Závěr

Cílem této bakalářské práce byla komparace daňového zatížení osobní důchodovou daní u vybraných modelových poplatníků v zaměstnaneckém vztahu v rámci České republiky a Řecka. Srovnání probíhalo v analyzovaných letech 2013-2017 dle platné legislativy pro dané období. V této práci byly zobrazeny tři typy modelových poplatníků – bezdětný, s jedním dítětem a se dvěma dětmi. Použity byly modifikace průměrné mzdy - 1,5násobek, 5ti násobek, průměrná mzda a minimální mzda. Výpočty byly provedeny na základě informací z knižních publikací, internetových zdrojů a zákonů v programu Microsoft Excel. Tyto výsledky byly dále použity v grafickém zpracování. Výpočty daňového zatížení tvoří přílohu této práce.

Práce byla členěna na tři kapitoly. První kapitola se zabývala charakteristikou osobní důchodové daně. Byl zde vysvětlen pojem daň a následně popsáno třídění daní a klasifikace daní. Následovalo mírné poohlédnutí do historie, ve kterém byl zobrazen vývoj daně. V další části kapitoly byl zmíněn zdanitelný důchod a daňové zatížení poplatníka. Poslední dílčí část první kapitoly se věnovala příspěvkům na sociální zabezpečení a zdravotnímu pojištění.

V druhé kapitole byla popsána legislativa osobní důchodové daně ve vybraných zemích. Byla zde vyjádřeny definice ze zákona jako např. poplatník daně, předmět daně, nezdánitelný základ daně aj. Také byly znázorněny částky slev na dani a daňového zvýhodnění pro Českou republiku a pro Řecko navýšení nezdánitelného základu daně při počtu dětí. Součástí této kapitoly byly také daňové sazby, sazby solidární daně a problematika sociálního zabezpečení ve vybraných zemích.

V praktické, poslední části byla použita legislativní úprava z druhé kapitoly. V první dílčí části bylo nejprve provedeno srovnání daňového zatížení pro všechny typy poplatníků v jednotlivých zemích zvlášť. V následné komparaci vyšlo najevo, že nejvyššího daňového zatížení v roce 2013 dosahuje řecký poplatník při 5ti násobku průměrné mzdy. Rozdíly dle typu poplatníka v tomto roce nejsou žádné, stejnou daň zaplatí bezdětný poplatník i poplatník se dvěma dětmi. Naopak nejnižší daňové zatížení má poplatník v Česku se dvěma dětmi, který obdrží v tomto případě daňový bonus a jeho daňové zatížení je záporné. V roce 2015 se situace podobala roku 2013, vývoj křivek byl téměř totožný. V roce 2015 nastala pouze jedna změna v ČR a to zvýšení daňového zvýhodnění pro druhé dítě. Posledním analyzovaným rokem v komparaci byl rok 2017. V tomto roce se zvýšila částka daňového zvýhodnění pro druhé i třetí dítě v České republice. V Řecku také došlo ke změnám, konkrétně v daňových sazbách a posunutí hranice nezdánitelného základu daně dle počtu dětí. Nejvyššího daňového zatížení

dosahuje poplatník v Řecku při 5ti násobku průměrné mzdy. Jsou vidět pouze malé rozdíly dle typu poplatníka v rámci zvýšení nezdánitelného základu daně.

Seznam použité literatury

Knihy

- [1.] DVOŘÁKOVÁ V. a kol., *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2016*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, 328 s. ISBN 978-80-7552-035-7
- [2.] JUREČKA V. a kol., *Makroekonomie*. 2. aktualizované vydání, Praha: Grada Publishing, a.s., 2013, 352 s. ISBN 978-80-247-4386-8
- [3.] KLIMEŠOVÁ, L. *Daňová optimalizace*. Praha: Ústav práva a právní vědy, o.p.s., 2014, 248 s. ISBN 978-80-87974-06-3
- [4.] KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 6. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2015, 276 s. ISBN 978-80-7478-841-3
- [5.] MARKOVÁ H. *Daňové zákony 2016, úplná znění platná k 1. 1. 2016*. 25. vydání, Praha: Grada Publishing, a. s., 2016, 288 s. ISBN 978-80-271-0022-4
- [6.] MARKOVÁ H. *Daňové zákony 2017, úplná znění platná k 1.7.2017*. 27. vydání, Praha: Grada Publishing, a.s., 2017, 288 s. ISBN 978-80-271-0493-2
- [7.] ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 6. vydání, Praha: Linde, a. s., 2013, 392 s. ISBN 978-80-7201-925-0
- [8.] ŠIROKÝ, J. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2015. 128 s. ISBN 978-80-7478-785-0
- [9.] VANČUROVÁ, A. *Zdanění osobních příjmů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2013. 428 s. ISBN 978-80-7478-388-3
- [10.] VANČUROVÁ, A. a LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2016* 13. vydání, Praha: 1. VOX, a. s., 2016, 393 s. ISBN 978-80-87480-44-1

Elektronické zdroje

- [11.] BUSINESS INFO. *Řecko – Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online] Převzato z: Ministerstvo zahraničních věcí. [2.6.2017] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/recko-zakladni-charakteristika-teritoria-19219.html>
- [12.] CNN GREECE. *ΣΕΒ: Σε ποιά επίπεδο διαμορφώθηκε ο μέσος μηνιαίος μισθός το πρώτο 9μηνό του '17* [online]. [26.1.2018] Dostupné z: <http://www.cnn.gr/news/ellada/story/114979/sev-se-poio-epipedo-diamorfothike-o-mesos-miniaios-misthos-to-proto-9mino-toy-17>
- [13.] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Průměrné mzdy - 4. čtvrtletí 2013* [online] ČSÚ [10.3.2014]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2013-2w1wzcxx2x>
- [14.] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Průměrné mzdy - 4. čtvrtletí 2014* [online] ČSÚ [10.3.2015]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2014-truea9fbwn>
- [15.] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Průměrné mzdy - 4. čtvrtletí 2015* [online] ČSÚ [10.3.2016]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2015>
- [16.] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Průměrné mzdy - 4. čtvrtletí 2016* [online] ČSÚ [10.3.2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2016>

- [17.] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Průměrné mzdy – 4. čtvrtletí 2017* [online] ČSÚ [9.3.2018]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2017>
- [18.] EKATHIMERINI. *Half of Greeks contribute to tax evasion*. [online] [24.2.2013] Dostupné z: <http://www.ekathimerini.com/148762/article/ekathimerini/business/half-of-greeks-contribute-to-tax-evasion>
- [19.] EKONOMICKÝ DENÍK. *OECD: Daňové zatížení je největší od roku 1965* [online] [12.12.2016]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/412687-oecd-danove-zatizeni-je-nejvetsi-od-roku-1965/>
- [20.] EKONOMIST. *Greek Taxation – national sport no more*. [online] [3.11.2012] Dostupné z: <https://www.economist.com/news/europe/21565657-greek-tax-dodgers-are-being-outed-national-sport-no-more>
- [21.] E-LOGISTIKA. *Τι ισχύει για φοροαπαλλαγές, εκπτώσεις και μείωση φόρου* [online] [9.1.2016] Dostupné z: <http://www.e-logistika.gr/content/τι-ισχυει-για-φοροαπαλλαγές-εκπτώσεις-και-μείωση-φόρου>
- [22.] EUROSKOP. *Ing. Petr Zenkner: Zdravotnictví* [online]. EUROSKOP [26.4.2018]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/672/sekce/zdravotnictvi/>
- [23.] FPRESS.GR *Αυτοί είναι οι φετινοί μισθοί στον ιδιωτικό τομέα – 370 καθαρά για 425.000 Έλληνες*. [online] [26.9.2014] Dostupné z: <http://www.fpress.gr/ergasia/story/21521/aytoi-einai-oi-fetinoi-misthoi-ston-idiotiko-tomea-370-kathara-gia-425-000-ellines>
- [24.] HLÍDACÍ PES ORG. *Česko jako severské státy Evropy? Daňová kvóta by vyskočila až o dvacet procent* [online]. [30.1.2016] Dostupné z: <https://hlidacipes.org/cesko-jako-severske-staty-evropy-danova-kvota-by-vyskocila-az-o-dvacet-procent/>
- [25.] IDNES.CZ *Nezaměstnanost v Česku byla v říjnu nejnižší za posledních 20 let* [online]. [8.11.2017] Dostupné z: https://ekonomika.idnes.cz/nezamestnanost-cesko-cr-nejnizsi-za-poslednich-20-let-pch-/ekonomika.aspx?c=A171108_090750_ekonomika_jn
- [26.] IEFIMERIDA. *Πάνω από 18% μειώθηκαν οι μισθοί στον ιδιωτικό τομέα από το 2015 έως σήμερα -Ολα τα στοιχεία* [online]. [14.7.2017] Dostupné z: <http://www.iefimerida.gr/news/350522/pano-apo-18-meiothikan-oi-misthoi-ston-idiotiko-tomea-apo-2015-eos-simera-ola-ta>
- [27.] INFO.CZ *Řecko opět nad propastí. Zemi trápí vysoká nezaměstnanost a přibývající sebevraždy*. [online]. [22.2.2017] Dostupné z: <https://www.info.cz/svet/recko-opet-nad-propasti-zemi-trapi-vysoka-nezamestnanost-a-pribyvajici-sebevrazdy-5098.html>
- [28.] KATHIMERINI. *Νές κλίμακα για την έκτακτη εισφορά αλληλεγγύης* [online]. [16.6.2015] Dostupné z: <http://www.kathimerini.gr/819469/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/nea-klimaka--gia-thn-ektakth-eisfora-allhleggyhs>
- [29.] KPMG. *Greece – Income Tax* [online]. [12.4.2017] Dostupné z: <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2011/12/greece-income-tax.html>
- [30.] MINFIN. *Νέα κλίμακα για την έκτακτη εισφορά αλληλεγγύης έτους 2015-2015*. [online]. [12.2.2015] Dostupné z: http://www.minfin.gr/web/31511/sychnes-eroteseis/-/asset_publisher/ocH5I7eSpUjQ/content/nea-klimaka-gia-ten-ektakte-eisphora-allelengyes-etous-2015?inheritRedirect=false
- [31.] NAFTEMPORIKI. *Οι νέες κλίμακες φορολογίας εισοδήματος - Τι περιλαμβάνει το νομοσχέδιο* [online]. [19.4.2016] Dostupné z: <http://m.naftemporiki.gr/story/1095972/oi-nees-klimakes-forologias-eisodimatos-ti-perilambanei-to-nomoschedio>
- [32.] NEWS247.GR. *Ποιός είναι ο μέσος μισθός στην Ελλάδα* [online]. [9.3.2017]. Dostupné z: <http://www.news247.gr/oikonomia/ergasia/poios-einai-o-mesos-misthos-stin-ellada.6496784.html>
- [33.] TAXHEAVEN. *Νόμος 4172/2013*. [online]. [23.7.2013].
- [34.] TAXHEAVEN. *Ο κατώτατος μισθός στην Ελλάδα σε σύγκριση με 25 χώρες του κόσμου και της Ε.Ε.* [online] [16.2.2017] Dostupné z: <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/33644>

- [35.] TAXHEAVEN. Πλήρης ανάλυση των μεταβολών στην φορολογία εισοδήματος με τον ν.4387/2016 (ασφαλιστικό) [online] [19.5.2016] Dostupné z: <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/29111>
- [36.] THESSPRESS. Πώς διαμορφώθηκαν οι μισθοί στον ιδιωτικό τομέα το 2014 [online] [26.9.2014] Dostupné z: <http://thesspress.gr/economy/item/47340-pos-diamorfothikan-oi-misthoi-ston-idiotiko-tomea-to-2014.html>

Seznam zkratek

č. číslo

ČR Česká republika

DPFO Daň z příjmu fyzických osob

DPH Daň z přidané hodnoty

EU Evropská unie

EUR euro

GR Greece (anglický ekvivalent názvu Řecka)

HDP Hrubý domácí produkt

Kč Koruna česká

MMF Mezinárodní měnový fond

např. například

Obr. Obrázek

OECD Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

resp. respektive

Sb. Sbírka

Tab. tabulka

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9.5.2019....

.....
Sára Huynhová

Seznam příloh

Příloha č. 1 Výpočet daňové povinnosti bezdětného poplatníka v ČR

Příloha č. 2 Výpočet daňové povinnosti poplatníka s jedním dítětem v ČR

Příloha č. 3 Výpočet daňové povinnosti poplatníka se dvěma dětmi v ČR

Příloha č. 4 Výpočet daňové povinnosti bezdětného poplatníka v Řecku

Příloha č. 5 Výpočet daňového zatížení pro poplatníka s jedním a se dvěma dětmi v Řecku